

USAID

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ЦЕНТР ДОКУМЕНТУВАННЯ

УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

АНТРАЦИТ

ВІДКРИТИЙ СПРОТИВ В ОКУПАЦІЇ

ІСТОРІЯ ОДНОГО МІСТА

УДК 00
ББК 00

АНТРАЦИТ. ВІДКРИТИЙ СПРОТИВ В ОКУПАЦІЇ

Автор: Анастасія Зоря
Загальна редакція: Олексій Біда
Літературна редакція: Світлана Рибалко

Антрацит. Відкритий спротив в окупації / ред. О. Біда; А. Зоря. – Київ: Українська Гельсінська спілка з прав людини, 2021. – 84 с.

Висловлюємо подяку БФ «Восток – СОС» за надану інформацію

Цей звіт став можливим завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Права людини в дії», яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини.

Погляди та інтерпретації, представлені у цій публікації, не обов'язково відображають погляди USAID або Уряду США. Відповідальність за вміст публікації несуть виключно автори та УГСПЛ.

У світі, USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль каталізатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах. Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, просимо Вас звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (+38 044) 521-57-53.

Також пропонуємо завітати на наш вебсайт: <http://www.usaid.gov/ukraine>, або на сторінку у Фейсбук: <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>

ЗМІСТ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
1. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА	8
2. ХРОНОЛОГІЯ ПОДІЙ	9
3. ЛАБІРИНТ НЕЗАКОННИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ	35
4. МІСЦЯ ДИСЛОКАЦІЇ ПРОКСІ-СИЛ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ	42
5. ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	52
5.1. ПОЗБАВЛЕННЯ ЖИТТЯ, КАТУВАННЯ ТА ПОГРАБУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ	52
5.2. МІЛІТАРИЗАЦІЯ ДІТЕЙ	63
5.3. КУЛЬТУРНІ ТА РЕЛІГІЙНІ ЦІННОСТІ	65
5.4. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	67
6. ШАХТАРІ У БЛОКАДІ	68
7. ОБСТРИЛИ	72
8. ГУМАНІТАРНА СИТУАЦІЯ	74
9. ПАТРІОТИЧНИЙ АНТРАЦИТ	76
10. ВИСНОВКИ	78
11. ЗВЕРНЕННЯ ДО ОЧЕВИДЦІВ ПОДІЙ	79
12. СПИСОК ЗАГИБЛИХ	80

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ:

БРДМ	броньована розвідувально-дозорна машина
ДАІ	Державна автомобільна інспекція України
«ДНР»	«Донецька Народна Республіка»
ЗМІ	засоби масової інформації
КПП	контрольно-пропускний пункт
«ЛНР»	«Луганська Народна Республіка»
НЗФ	незаконні збройні формування
ОБСЄ	Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ПЗРК	переносний зенітно-ракетний комплекс
ПТРК	протитанковий ракетний комплекс
РДА	районна державна адміністрація
РНБО	Рада національної безпеки і оборони України
РПГ	ручний протитанковий гранатомет
РФ	Російська Федерація
СБУ	Служба безпеки України
ТОВ	товариство з обмеженою відповідальністю
ФСБ РФ	Федеральна служба безпеки Російської Федерації

МІСТО АНТРАЦИТ

Масштаб: 0 500м 1км

Військові бази / штаби

1. Районний виконавчий комітет
2. Магазин „Тріумф“
3. Антрацитівська міська рада
4. Міське управління ДАІ
5. Шахтобудівельне управління №3
6. ВО „Антрацитвугілля“
7. Міський осередок Партії Регіонів
8. Міський військовий комісаріат
9. Будинок культури
10. Приватний будинок
11. Шахта 8-9
12. Молитовний дім церкви Євангельських християн-баптистів
13. Міська прокуратура
14. Вентиляційний ствол шахти „Комсомольська“
15. Міський відділок міліції
16. Антрацитівський міський суд
17. Магазин „АТБ“
18. Антрацитівський рудоремонтний завод (АРРЗ)
19. Районне відділення міліції

Утримання полонених

20. Районний виконавчий комітет
21. Антрацитівська міська рада
22. Шахтобудівельне управління №3
23. Міський осередок Партії Регіонів
24. Міський відділок міліції
25. Антрацитівський міський суд

Місця проведення „референдуму“

26. Школа №5
27. Школа №2
28. Будинок культури

Обстріли цивільних об'єктів

29. Міський ринок
30. с. Нижній Нагольчик
31. с. Садовий
32. с. Червона Поляна
33. м. Петровське, вул. Калініна
34. Залізнична станція „Карахаш“
35. Школа №3 та навколишні будинки
36. Пошкодження будинків
37. Руйнування житлової забудови
38. Пошкодження будівлі школи №3

Імовірні місця поховань

39. Відстійник асфальтобетонного заводу
40. Ствол шахти №24 (шахта „Кріпенська“)
41. Кар'єр з видобутку піску
42. Ствол шахти „Партизанська“

Мельниково

39

41

42

10

М03

Е50

Вулиця Автомобілістів вулиця

31

40

Элея

КАМІАНЕ

Заправка

Щетово

33

36

32

37

34

ДОУ № 1

Магазин "Орбита"

Парк Победы

АЗС

11

23

1

7

12

35,38

18

20

21

3

8

6

28

9

26

25

24

15

13

29

2

16

4

17

10

Околица

АЗС

Верхний Нагольчик

30

Шашлычная "Мария"

14

Булат-Профиль

Шахта "Комо"

Дубовский

Кафе-Бар

Автомобілістів

вулиця Ростовська

вулиця Пархоменка

Е50

Е50

М03

Е50

Т1321

Т1321

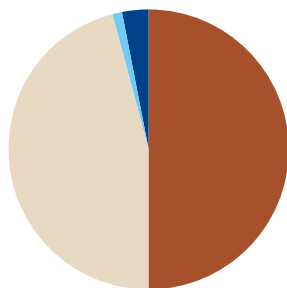
Т1322

Т1321

Т1322

Т1322

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

1
 Антрацит (місто) //
 Електронна версія «Великої
 української енциклопедії» -
 Режим доступу: <https://bit.ly/3CTY3vT>

АНТРАЦИТ – шахтарське місто, засноване у 1985 р. як селище поблизу вугільної шахти. Назва свідчить про його промислову спеціалізацію – тут видобувають високоякісне вугілля, відоме як «антрацит». Вугілля цієї марки широко застосовується як енергетичне паливо, а також як сировина у чорній та кольоровій металургії, хімічній та електротехнічній промисловості.

Площа міста, що лежить у степовій місцевості, порізаний річками та балками, становить 61,3 кв. км.

За даними останнього перепису населення 2001 року, в Антрациті налічувалося 64 тисячі осіб.

Національна структура населення:

- 49,7% – українці;
- 46,7% – росіяни;
- 1% – білоруси;
- 2,6% – інші національності¹.

Окрім видобутку вугілля, що становив 71% загального обсягу виробництва, у місті була розвинена машинобудівна галузь (підприємства з ремонту гірничо-шахтного обладнання, філія Луганського автоскладального заводу тощо), харчова та легка промисловість.

У місті працювали шахти «Антрацит», «Комсомольська» та заснована у 1913 році «Партизанська» – одна з найстаріших шахт, які діють в Україні.

Із травня 2014 року, після вторгнення на територію України під керівництвом Російської Федерації Донських козаків, місто перетворювалося на «козацьку республіку». У листопаді 2014 року Антрацит включено до переліку населених пунктів на Сході України, у яких тимчасово не здійснюють своїх повноважень державні органи української влади. Досі місто залишається тимчасово окупованим і перебуває під контролем квазідержавного утворення «ЛНР».

За даними гуманітарних організацій та ОБСЄ, упродовж 2014 – 2016 років чисельність мешканців міста зменшилася приблизно на 5 тисяч осіб, а діяльність більшості підприємств станом на 2021 рік припинено.

Навесні 2014 року події в Луганській області розгорталися за одним сценарієм: це була гра на історичній, економічній та соціальній тематиках, створення хаотичних подій для дезорієнтації населення та нав'ювання страху. Все це входило у масові заходи, такі, як захист історичного та улюбленого серед організаторів подій пам'ятника Леніну, проросійські мітинги, захоплення державних установ і, звісно, референдум. Місто Антрацит не стало винятком.

“*Мітинги – они стандартные на Донбассе. Открывают ролики в Ютубе – и они все одинаковые, все прописаны по методичке: «Донбасс кормит Украину, он сам себя прокормит; нам Киев не надо; Бандера не пройдет; нам здесь не надо бандеровцев; Ленин; Сталин; Советский Союз; нам не надо внешнее управление Киева, ручное, мы сами себя здесь прокормим.*

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

“*Там же нагнетали перед этим, еще ранней весной – холодно было, были пару раз вбросы массовые, что в Антрацит едут «валить» Ленина. И там весь Антрацит собирался защищать этого Ленина. Пару раз собирались людишки, толпа нормальная, но все порожняки (пам'ятника не чіпали – прим.). Они еще тогда мобилизовались, вот это как раз, когда Майдан был, это ранняя весна, еще холодно. И вот в эти времена говорили, что с Майдана едут «валить» наших Ленинов. Не то, что позже эта тема всплыла, – Ленин уже тогда был. Два раза Антрацит уже выходил защищать Ленина. Молодежь только собиралась. Многие на машинах просто мимо проезжали, останавливались – там больше зевак было. И никто там не собирался, собственно, защищать этого Ленина, все просто приехали посмотреть, кто будет валить этот памятник – все за движ. Антрацит такой скучный городок, мелкий, ничего не происходит, а тут кто-то должен приехать Ленина валить, и все решили посмотреть, как это будет происходить. Сильно там никто не топил, честно сказать, идейных не было. Всем просто интересно, что вообще происходит, как это бывает, никто раньше такого не делал. Все за любой кипеш, кроме голода.*

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

“ Первые подвижки – мы еще тогда смеялись, я брал фотоаппарат и мы выезжали. Мы смеялись над ними, я с фотоаппаратом между этих дуриков ходил и они: «К нам едут бандеровцы, полный автобус перед Красным Лучом, по ростовской, выходим на защиту Ленина!» Они там с палками какими-то. Эти полупьяные придурки собирали деньги там ходили, биты. И они встречали «бандеровцев», потому что «бандеры» ехали валить Ленина. Вот это, наверное, был март, было прохладно, мы в куртках были. Это все пьяное недоразумение.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

Окремо свідки подій зауважували, що влітку 2013 року на території міста активізували набір до своїх лав представники російської козацької організації, які пізніше відіграли одну з головних ролей в окупації Антрацита.

“ А кстати, еще интересная тема: за полгода вообще до всего этого, – это было еще лето (2013 – прим.), – у нас молодежь пошла массово записываться в казачество. У меня даже один знакомый был, а он ходит в этой форме казачков. Говорю: «Ну, что за организация, чем вы занимаетесь, что ты там делаешь? – Та, – говорит, – ничего. Дают корочку, ты ее показываешь, и они тебя не трогают». Это единственное, что он сказал. Он сам не понимал до конца, что это такое. Казачество у нас было всегда, но никто не мог понять, для чего они и чем занимаются. Разве что церкви охраняют в большие праздники. И тут массово начали записывать в казаки – вот это я запомнил. И все, потом тишина. И первыми всплыли именно казаки.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Ще на перших проросійських мітингах мешканці міста побачили серед натовпу незнайомі обличчя і нетипових, як на місцевих, осіб.

“ Митинги были, на митинги свозили людей на автобусах. Это весна 2014. Конечно, зеваки местные были, но организаторами были точно не местные. Антрацит – город небольшой, все друг друга знают. В этот период появилось много незнакомых людей. На митингах – что и всегда: «Россия, приди!». Тогда же пошла информация, что «поезда дружбы» к нам едут, «право-

секи», банды едут вырезать нас. Придумали врага и на этой волне вот это все и подымалось.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

“*Это начиналось, с моей точки зрения, с марта-апреля (2014 року – прим.), потому что в город стали входить какие-то очень интересные люди, «неправильно» одетые, то есть, не так, как местное население. Они все были в теплой обуви, в теплой одежде – уже у нас было тепло и все ходили легко одеты. Они ходили с рюкзаками. Почему я говорю – я проживала на улице Вокзальная, она идет от железнодорожного вокзала в город. Вот все, кто приезжали на эту железнодорожную станцию, шли через нашу улицу, очень хорошо видно этих людей. Это были молодые, здоровые мужчины, и они до мая месяца... А где они останавливались, я не знаю. Их было хорошо видно на рынке, по городу.*

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

У квітні, після захоплення управління СБУ в Луганській області, до рук проксі-сил Росії потрапила зброя. Через декілька днів біля селища Боково-Платове Антрацитівського району затримали двох озброєних осіб, раніше засуджених за незаконний обіг наркотиків і розбій, які мали при собі зброю та боєприпаси, викрадені зі зброярні СБУ.

25 квітня 2014 року Російська Федерація вирішила зміцнити свої проксі-сили та спробувала провести на територію України військових і техніку, замаскованих під миротворців ООН, скориставшись символікою Комуністичної партії України. Крім цього, зброя постачалася і в інші способи.

“*Якась кількість бронетехніки Російської Федерації, розмальованої в білий колір, з використанням емблеми миротворців, частина військовослужбовців, одягнутих у блакитні каски, вчора дійсно перебувала у безпосередній близькості до пункту пропуску «Должанський» з боку міста Антрацит (Луганська область). Була собі така акція під прапорами Комуністичної партії – пропустити на територію України розмальовану кольорами ООН російську бронетехніку і солдатів².*

“*Знаете, как они завозили легкое оружие – автоматы, такое вот? Они просто бросали их в посадку, вот возле Антрацита. Это сотрудник милиции мне*

2

Окупанти хотіли прорватися через кордон як миротворці ООН // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» - Режим доступу: <https://bit.ly/3ofQwUc>

рассказывала. Были такие случаи: мужик пошел пасти коз, просто там, в посадке, и натывается на ящик с оружием, прикрытый веточками. Он вызывает милицию, поскольку милиция еще как бы была. Милиция приезжает, изымает это оружие. Буквально в этот же день другой мужик, тоже там где-то лазил по посадке и опять находит ящики с оружием. Говорит: «Мы приезжаем, изымаем – а там автоматы с полным боекомплектом. Его просто завозили, где-то скидывали, а потом кто-то, наверное, его забирал. А люди, которые натывались просто случайно, вызывали милицию. Вот так они вооружали.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

Ще одним фактом, який підтвердив наявність зброї на руках організованих Російською Федерацією НЗФ, став напад на співробітників ДАІ 28 квітня 2014 року: вночі, під час контролю дорожнього руху, наряд міліції розстріляли з автомата. Водій авто, з якого вели вогонь (мешканець м. Антрацит), розповів, що погодився підвезти двох невідомих йому осіб, не знаючи, що так станеться³.

30 квітня голова РДА Тимошенко Олександр Вікторович, раніше депутат обласної ради від Комуністичної партії України, без спротиву здав райдержадміністрацію російським козакам отамана Миколи Козіцина. Зі слів мешканців, цього ж дня у місто заїхали КАМАЗИ з чеченцями.

3

Наряд ДАІ обстріляний з автомата в Антрацитівському районі на Луганщині // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3ANNZEc>

Фото 1. Тимошенко О.В.
Джерело: <https://cutt.ly/8EUxP73>

“ Потом апрель. В апреле, 30-го апреля уже приехали два КАМАЗА, вот это точно. Два КАМАЗА приехало, «чеченцы». Лица кавказской национальности, кто там, азербайджанцы, чеченцы... Однозначно не россияне. Там был сброд, это были горки (військова форма – прим.). Это были не военные, но они были вооружены. Я четко помню день, – уже было тепло, когда высадились. И один из коллег приехал с площади возбужденный: «Защитники приехали, там полная машина этих хачей, и оружие раздают». – Говорю: «Миша, ты взял хоть автомат? – Там паспорт надо отдавать». За паспорт можно было получить автомат. Тогда начали они записывать в ополчение так называемое, тогда структурироваться начало все.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

“ Потом появились чеченцы – это был уже май. Видно, это были не просто бандиты, чеченцы, – они были одеты хорошо. Они были раненные, я видела перевязанного на рынке одного с рукой. Просто ходили, разговаривали на своем языке. Все время страшно было.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

Тоді ж біля райвиконкому було відкрито набір так званих добровольців. Після подій 2 травня в Одесі кількість охочих вступити до лав НЗФ зросла. Для деяких мешканців активне озброєння люмпенізованих верств населення Антрацита стало поштовхом до виїзду з міста.

“ У нас на площади горисполком и райисполком стоит. Райисполком первым захватили, возле его входа стоял стол и там записывали добровольцев, номера телефонов. И мы даже присутствовали, стояли на площади в машине с пацанами, когда их обзванивали и собирали. Их собралось там человек 15 – 20, погрузили на машины легковые и вывозили на перекресток Краснолученский. Оттуда, с Красного Луча, на первые... тогда стычки начинались у нас в Славянске. И этот автобус грузил их на перекрестке – там, в Красном Луче, грузились и ехали на Славянск. Вот это первое, когда оно только начиналось. Туда позже, они потом начали, 2-е мая, Одесса – вот это «взорвалось», помню. Когда «Одесса, Одесса, не забудем, не простим!» – тогда все ломанулись записываться в добровольцы. Вот это вот было активно. В добровольцы

записывались наши местные наркоманы и алкоголики, скажем так. Те, кто себя не реализовали в жизни, думали, что реализуют себя таким образом. Эти георгиевские ленточки... Рассказывали истории, небылицы какие-то.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

“ *В доме жил наркоман, такой молодой человек очень интересный, – все знали, что он наркоман, то ему выдали автомат. Я, когда это увидела, вот поэтому сразу созрел план выезжать побыстренько, потому что если вооружают алкашей и наркоманов, то уже ничего хорошего не будет. Поэтому мы уехали.*

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

1 травня проросійські активісти під вигуки «Россия» почали вивішувати російський трико́лор над державними установами Антрацита, але самих установ ніхто не захоплював⁴.

4
В Антрациті замість російського вивісили прапор Нідерландів // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3z5XnN>

“ *На всех административных зданиях российских флаг вешался, тогда еще не было флага («ЛНР» – прим.). Вот эти грузовики, которые завозили типов в камуфляже, в балаклавах, с оружием, казачков со стороны Ростова – они заезжали с российскими флагами. Тогда преобладал только российский флаг. У нас еще не было тогда, мы еще не видели (прапора так званої «ЛНР» – прим.). Я первый раз увидел вечером, смотрю – а он мне на голландский флаг был похож. Говорю: «А что это за флаг такой?», а они говорят, что это флаг «Луганской народной республики». Это он уже позже появился. Поначалу был российский флаг, не было других. Все здания административные захватывали и вешали российский флаг.*

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Уночі 3 травня 2014 року у двір Антрацитівської РДА заїхали два вантажні автомобілі «Урал» із закритими кузовами, ймовірно, зі зброєю. Свідки бачили гранатомети й переносні ракетно-зенітні комплекси. В адміністрації розмістилися кількадесят донських козаків. Над установою підняли російський і прапор Війська Донського, а на фасаді розмістили плакат із написом «Здание находится под охраной Войска Донского». Над міськрадою поряд зі стягом Антрацита вивісили прапор Російської Федерації⁵.

5
Два «Урали» ймовірно зі зброєю вїхали в двір Антрацитівської РДА // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3uoBEDL>

Фото 2. Захоплена РДА
м. Антрацит
Джерело: <https://bit.ly/3F15DH2>

“ В середине апреля они (НЗФ – прим.) начали занимать здания, конец марта – середина апреля. Сам процесс захвата зданий ни разу не видел. Просто утром встаешь – вчера была администрация, с утра... Ну это все было ночью, однозначно. С утра это все обложено какими-то там мешками, кирпичами. Халабуды, баррикады эти они начали строить, огораживаться. Все проходило не то, что там, как, например, в Славянске, когда райотдел захватывали – такого не было, чтобы показательно те зашли, те вышли, нет.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

Після здачі районної державної адміністрації для пропаганди «руського мира» залучили всі можливі ресурси, навіть систему сповіщення цивільного захисту.

“ Я ж уехал в самом начале. Единственное, что я запомнил, – я не думал, что работают вот эти громкоговорители советские, они на столбах, оказывается, висят, их не видно, деревьями прикрыто. Но они эти громкоговорители по всему городу включили, и начали какие-то речи толкать. Мне еще, знаете, напомнило вот эти немецкие «ахтунг-ахтунг», какие-то такие фразы – сильно не отличались от этих немецких. И они там что-то «толкали», какие-то объявления. Оно еще рипит, как в советских старых фильмах, когда Сталин выступал или немцы объявляли, что «вы окружены, сдавайтесь!» – вот такой звук выдавали

старый. И на весь центр, оказывается – висят вот эти громкоговорители, рупоры такие алюминиевые, и они что-то там вещали, потом советские песни крутили. Кучу митингов они каких-то проводили возле райисполкома. У них там постоянно сборы, военные песни играли. «Советский проект, вернем Советский союз!» – вот это ж тема, «мы кормим всю Украину». На вот этой волне они, в основном, выезжали. Дрова собирали, полевая кухня возле этого райисполкома работала, всех кормили, бухали, они там праздновали, танцевали, музыка. Там целую неделю они гулжбанили. Был гулжбан, радовались все.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

4 травня у ЗМІ з'явилась інформація, що з підтримкою голови РДА Олександра Тимошенка на території районної держадміністрації Антрацита «за другу добу сформована друга сотня» осіб, яких озброїли автоматами та іншою вогнепальною зброєю⁶.

6

Сепаратисти захопили в заручники шахтарів – НПГУ // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3uhgp77>

“

На то время наркоманы бежали пачками туда (в НЗФ – прим.), им там что-то пообещали, потому что они со всех целей сами туда бежали. Первые волны – они там кучковались, смотрю – бегают по 10 – 15 человек толпы, орды, что-то носятся туда-сюда, бегают, не поймут, что им делать.

Поначалу они были в гражданке, даже когда их вывозили на Красный Луч и в Славянск, они тоже были по гражданке, формы еще никакой не было. Тип один не влез, он даже ко мне подходил: «Подвези на Краснолучский перекресток!». Он был в комбинезоне рабочем, знаете, роба эта – видно, что с объекта прибежал, работает где-то, в машину ни в одну не влез... Мы видели по машинам, по «девяткам», по «восьмеркам», по «семеркам» – их там по три – четыре человека отвозили, и этот просто не влез. Он пошел на остановку автобусную, чтобы доехать до этого перекрестка.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

“

Я не знаю, что это такое – война (раньше), но я знаю поведение и все такое, нас этому учили. И вот когда в баню они... Улица Вокзальная, там городская баня. Когда они в баню приходили купаться с оружием и забирали его с собой в баню, то это было просто, во-первых, смешно, а во-вторых – неправильно даже

по уставу. Это понятно, что это люди, которые... им просто раздали автоматы. У знакомой сын нехороший, пьет, – пошел в казаки. Потом казаков зачистили – оказался в «Народной милиции». Мама его говорит: «Напился Петя, лежит на улице. Подъехала «Народная милиция», забрала, отвезла в Луганск, и теперь там служит.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

Уночі з 4 на 5 травня в місто заїхали чергові КАМАЗИ з козаками отамана Козицина під російськими прапорами.

Фото 3-4. Військова колона на в'їзді в Антрацит 05.05.2014 р.
Джерело: <https://bit.ly/3kNeX9p>

“*Вот когда КРАЗЫ и КАМАЗЫ с казачками из Ростова начали приезжать, у них уже по периметру стояли автоматчики и пулеметчики. У них уже на заднем дворе (Антрацитівської РДА – прим.) миномет стоял. Через дорогу стояло угольное объединение – там, где мужик с куском угля стоит (монумент – прим.), у них на заднем дворе БРДМ стоял бронированный, мелкая такая машина, – это май. Это все май. Они уже мешками обложались, блокпосты уже начали появляться. Хотя блокпосты могли и раньше. Блокпосты без казачков стояли. Блокпосты с местных набирали. Блокпосты, может быть, были и до мая.*

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

7
У двох безробітних жителів Антрацита вилучили цілий арсенал // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» - Режим доступу: <https://bit.ly/3F1jKw3>

Озброєння російських проксі-формувань тривало. 6 травня, поблизу КПП «Довжанський» (закритий пункт пропуску через державний кордон України на кордоні з Росією) зупинили автомобіль зі стрілецькою зброєю та боєкомплектами до неї: автоматами АК-47 і АКС-74, патронами калібру 5,45 мм тощо⁷. І цього ж дня, 6 травня 2014 р. під час засідання виконавчого комітету Антрацитівської міської ради провели збори директорів районних шкіл: їх зобов'язали 11 травня провести незаконний референдум у підпорядкованих навчальних закладах, на який вноситься єдине питання: «Чи підтримуєте ви акт про державну самостійність Луганської Народної Республіки?». Директор школи №13 м. Антрацит відмовилася виконувати таку постанову, і за деякий час до неї завітали озброєні чоловіки в камуфляжі.

Фото 5.
Автомат АКС-74.
Джерело: http://gunrf.ru/rg_avtomat_aks-74_ru.html

8
На Луганщині директор школи, яка відмовилася проводити незаконний референдум, погрожують розправою - ЗМІ // Інформаційне агентство УНІАН - Режим доступу: <https://bit.ly/3zNVvNS>

“ Відчинили ногою двері. Вели себе по-хамськи, ображали, погрожували. «Що це в тебе за ганчірка?», – показують на прапор України у мене на столі... Потім сказали, що зараз вони привезуть людей, які зі мною розправляться... Сіли в чорний BMW і поїхали⁸.

Після цього погрози надходили у телефонному режимі.

“ Спочатку зателефонував невідомий чоловік. Сказав: «Тварь, не забувай, що у тебе є сім'я, дім... Ти можеш все це втратити в одну хвилину». Потім якась Валентина Іванівна, яка представилася – «голова міської виборчої комісії» – теж порадила «не випендрюватися»: «Ти ж розумієш, що таке влада народу?» і додала, що завтра учинять зі мною розправу⁹.

9
Там само.

Свідки подій згадують, що сприймали «референдум» як посміховисько, щось несерйозне, що не впливатиме на перебіг подій.

Фото 6. Проведення «референдуму» 11 травня 2014 р.
Джерело: <https://bit.ly/3kLsQEN>

“ Референдум был 11 мая. Все воспринималось мною в субъективном восприятии как цирк. Эти бирочки, эти «бюллетени», я не хотел сказать бюллетени – это не бюллетень, это бумага, раздаточный материал. Голосовалось и на коленках, мы ездили... Тогда наш кум голосовал на трех участках или четырех. С кумом развлекались, и он ходил там рисовал матерные слова, всякую чепуху. Короче, голосовать можно было где угодно. В школе было, в доме культуры городском, во 2-й школе, и 5-я была – все школы были задействованы. Ну, в общем, те участки избирательные, которые использовались Украиной, они были отжаты, все на базе этих участков. Народ встречал очень хорошо, вопросов в этих администрациях не было. Не было организовано, но люди сидели какие-то, бабушки, дедушки. Кума покойный отец принимал участие. Сидел там наблюдателем.

На этих избирательных участках были менты местные. Такого, чтобы кто-то под дулами автомата – в реальности не было. Народ шел, они там воодушевленные.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

“ Как проходил референдум – я не видел. Но у меня была кучка знакомых, которым я говорил: «Не ходите, не вздумайте ходить на референдум». И я помню, в этот день после обеда куда-то мы шли, и банда этих типов стояли уже с референдума – молодежь в рубашечках, в туфельках: «Мы сходили на референдум».

«ВКонтакте» смотрю – фоточку выложили, с пистолетом они там, всей бандой, и так, и так с этим пекалем. Не знаю, где они его взяли, все по очереди фоткались. Референдум прошел мимо, и я даже не знаю, где он, в каких местах проходил. Но этих типочков я встретил, они мне издали кричали: «Мы сходили на референдум, класс! Мы свободные, присоединимся к России, теперь заживем!». Нарядные все такие, праздничные, довольные, счастливые. Вот это единственное, как зацепил меня этот референдум.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Тих, хто відвідав дільниці і проголосував проти від'єднання території, привселюдно засуджували.

“ *Референдум в Антраците видела, это как раз садик находится за моим домом, он там проходил. У меня сестра даже посещала его, написала, что она против всего. Потом через дня три, когда они посчитали голоса, все соседки тогда бегали на площадь на все эти сборища. Говорю: «пойдем хоть послушаем, что они говорят, что это такое». Мы были на площади один раз. Возле ДК это проходило, людей было мало, какие-то мужчины что-то подписывали, мне вот это вот интересно. Они группками стояли. Но самое смешное было, когда стоял этот мастер – Александр Ткаленко, и объявлял, что в городе, оказывается, 1260 с чем-то человек (это уже было посчитано), которые были за Украину и против отсоединения. И он так и сказал: «Давайте прокричим этим людям: «Позор, позор!» – и это не смешно, это жутко, потому что какой-то детский сад и дебилизм, – и вот это все в рупор. Я прошла мимо, посмотрела на этих бабушек, что стоят, слушают все такое.*

На референдуме я выглядывала – военных людей я там не видела в принципе, казачки ходили, но оружия я не видела в садике, этого не было.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

Одним з активних організаторів псевдореферендуму в м. Антрацит є Олександр Олександрович Ткаленко, до 2014 року – народний майстер України, член Спілки народних майстрів України. У травні 2014 року став «народним мером» Антрацита. Причетний до здачи міста отаману Козіцину М.І.

Фото 7. Ткаленко О.О.
Джерело: https://lg.vgorode.ua/news/dosuh_y_eda/50787/

“ Там основной идейный у них вдохновитель среди гражданского населения из тех, кто мне знаком, – это такой там был товарищ Ткаленко, он и есть. Александр Ткаленко. Кузнец знаменитый, там куча информации по нему в Гугле, он везде светится как один из первых идейных вдохновителей этой «Русской весны» на Донбассе. Вот Антрацит – идейный вдохновитель, медийное лицо – на тот момент это был Ткаленко. Все остальные – это люди... У него дед там герой Советского Союза. И он сам одиозный. Он талантливый, вопросов нет. У него очень шикарные работы кузнецкие, ножи такие шикарные. Уровень мировой. Все президенты принимали из его рук. Начиная от Кравчука... Ющенко и Януковичу он точно дарил. Я думаю, он финансово поддерживал, но доказательств у меня нет. Это все равно логистика какая-то должна существовать, какое-то оповещение – это неизбежно. Тем более, человек состоятельный очень.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

“ Вот то, что я видела, когда ходили кричали «позор, позор!» в Антраците, – то этот Ткаленко Александр был. Так интересно – человек из народа, все его знают, мастером называют, он оружие делал. Причем так интересно – он при Ющенко сделал какую-то драгоценную карту Украины с камнями какими-то дорогими, отдал. При Януковиче – ему саблю с изумрудами, тоже подарок. Пришли теперь эти – он другие сапожки одел. Очень интересная такая личность.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

В організації псевдореферендуму брав участь і голова районної ради – Рудь Микола Миколайович. Від початку подій він перебував на лікарняному, а під час сесії райради напередодні «референдуму» було прийнято рішення виділити йому премію в розмірі 10 окладів¹⁰.

10

Глава Антрацитовського райсовета вышел с «больничного», длившегося несколько месяцев // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/51147>

На той час уже всюди готувалися до виборів президента України 25 травня 2014 року. В Антрациті цього ж дня було заплановано ще одну подію – позачергові вибори міського голови у зв'язку з достроковим припиненням повноважень попереднього мера В'ячеслава Саліти. Однак 14 травня проксі-сили РФ внесли свої корективи і під час чергового мітингу зайняли приміщення окружної комісії №111: п'ятеро невідомих, одягнених у камуфляж, із козацькими папахами на головах увійшли в будинок культури на вул. Леніна і запропонували членам комісії залишити приміщення, заявивши, що вибори не проводяться.¹¹ Членам виборчкому та їхнім родинам пригрозили розпорою в разі будь-яких спроб продовжити свою діяльність. Після захоплення дільниць вибори зірвали.

11

В Антрациті козаки закрили виборчу дільницю // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/918254-v-antratsiti-kozaki-zakrili-viborchu-dilnitsyu.html>

Вибори міського голови Антрацита проксі-сили РФ вирішили відтермінувати до прийняття «конституції» так званої ЛНР. Представники «самооборони» міста зупинили розповсюдження будь-яких агітаційних матеріалів і «запропонували» кандидатам зняти рекламні плакати. Зі штабу одного з учасників виборів було вилучено майже 20-ти тисячний передвиборчий тираж газет¹².

12

Терористи «ввічливо» рекомендували забути про вибори мера Антрацита // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3kKJrZs>

21 травня Національний банк України рекомендує українським банкам до врегулювання ситуації тимчасово призупинити роботу відділень у м. Антрацит¹³.

13

НБУ радить банкам піти з трьох міст на Сході // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3EXedq5>

“*Банкоматы «Приват» первые легли (перестали працювати – прим.). Открыто, днем, этого всего не было, это все происходило в ночное время. Вспомни, «Приват» первый разбомбили – это май был. Перестало все функционировать. Это было повсеместно (розбій, пограбування – прим.), до чего дотягивались. Все, что хочешь, можно было делать.*

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

14
В Луганской области на неопределенный срок закрыли все школы // ИРТА-FAX – информационный портал – Режим доступу: <http://irtafax.com.ua/news/2014/05/2014-05-22-81.html>

Наступними у місті зачинилися школи й дитячі садки. З 22 травня навчальний процес було призупинено на невизначений термін¹⁴.

“ Со школами уже было тяжело, я знаю, – соседка два раза бегала за ребенком, потому что «ай, забирайте детей, сейчас бомбить будут». Вот такое вот было два раза. И дети же тоже, это уже май... У меня племянница ходила во второй класс тут, рядом, это 5-я школа, то тоже сестре говорила: пусть уже сидит дома и никуда не выходит.

(Мовою оригіналу, свідок №56201)

Наприкінці травня проксі-сили РФ уже скоювали розбійні напади та почали вбивати. Черга дійшла й до міліції Антрацита: учасники НЗФ під керівництвом Валерія Болотова (тимчасовий виконувач обов'язків «народного губернатора» Луганщини – прим.) завітали до міста, щоб поживитися військовим спорядженням місцевих міліціонерів. Працівники міського управління МВС відмовилися надавати їм екіпірування. Оскільки місто перебувало під контролем козаків отамана Козіцина, між угрупованнями виник конфлікт, під час якого «болотовців» роззброїли¹⁵.

У селищі Нижній Нагольчик Антрацитівського району озброєні особи у камуфляжній формі, погрожуючи застосувати зброю, пограбували територію підприємства ТОВ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» і викрали вантажні автомобілі з причепами, наповненими зерном, на суму майже 2,5 млн грн¹⁶.

Уже у травні 2014 незгодних із «політикою» козаків та інших угруповань почали знищувати. Набуло розголосу вбивство місцевого мешканця – це один із перших таких випадків в Антрациті. На зупинці біля рудоремонтного заводу, що на вулиці Ростовській, на перехресті з вулицею Заводською російські проксі-сили встановили блокпост. Молодий чоловік підійшов до нього і почав сперечатися з черговими блокпосту, вимагаючи від них забиратися з міста. За словами учасників НЗФ, чоловік нібито кинув вибуховий пакет, але він не здетонував. За це чоловікові прострелили голову¹⁷.

Розстріляти могли й посеред міста: вночі 24 травня учасники НЗФ зупинили трьох місцевих мешканців, які поверталися додому. Розмова почалася з автомата, приставленого до голови одному з чоловіків. Бойовики вимагали пояснень, чому люди перебувають на вулиці у нічний час. Чоловіки обурилися, проте вирішили йти далі, але їм у спину відкрили вогонь. Унаслідок один мешканець Антрацита дістав вогнепальне поранення плеча та ніг із серйозним ушкодженням кісток¹⁸. Після цих ніч-

15

В Антраците болотовцы поссорились с донскими казаками // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/50>

16

Тетяна Погукай. Оперативная обстановка по Луганской области за прошедшие сутки по состоянию на 3 июля 2014 года // Допис у Facebook – Режим доступу: <https://www.facebook.com/csomvd/posts/562193917222259>

17

Терористи почали вбивати мирних жителів // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3zLspPb>

18

В жителей Антрацита стреляли «ополченцы» // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/96>

19

Тетяна Погукай. Оперативная обстановка по Луганской области // Допис у Facebook – Режим доступу: <https://www.facebook.com/csomvd/posts/542170905891227>

20

Немцов: «Російська весна» на ділі стала «кадировською», Путіну нема про що брехати росіянам // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://bit.ly/3iaTWUg>

21

МЗС вручило ноту Росії у зв'язку з черговим проривом терористів через кордон // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://bit.ly/3ATZ6ve>

них подій біля автобусної зупинки на вул. Ростовській знайдено тіло невідомого чоловіка, він загинув від вогнепального поранення голови¹⁹.

Поки бойовики «розважалися» в місті, вночі 27 травня 2014 року державний кордон України з боку Росії перетнула військова колона з кількох вантажівок, легкових машин і мікроавтобусів з особовим складом. З українськими прикордонниками зав'язався бій, але частина колони все ж таки прорвалась у напрямку Антрацита. Під час бою було українські прикордонники захопили один ворожий мікроавтобус і два легкові автомобілі, заповнені автоматами, РПГ та вибухівкою²⁰.

Державна прикордонна служба України проінформувала прикордонну службу ФСБ РФ про факт незаконного перетину кордону з боку Росії з вимогою негайно вжити заходів. Проте Прикордонна служба Федеральної служби безпеки РФ проігнорувала це звернення, порушивши низку міжнародних домовленостей²¹.

Фото 8. Вилучена зброя проксі-сил РФ під час бою 27 травня 2014 р. Джерело: <https://bit.ly/2WkLOJh>

22

Тетяна Погукай. Оперативная обстановка в области за прошедшие двое суток по состоянию на 28 мая 2014 года // Допис у Facebook – Режим доступу: <https://www.facebook.com/csomvd/posts/543685445739773>

Водночас в Антрациті набирали обертів грабежі та розбійні напади. Окрім підприємств, на око озброєним членам НЗФ потрапляли й звичайні місцеві мешканці – російські проксі-формування масово привласнювали автівки цивільного населення²².

Відчувши владу у своїх руках, представники НЗФ почали мститися за колишні образи та захищати інформацію про своє кримі-

нальне минуле. Якось до будівлі міського суду навідалося четверо озброєних осіб у камуфляжі, які, погрожуючи застосувати зброю відібрали у представника охорони адмінбудівлі суду табельну зброю і магазини з патронами. Потім, погрожуючи вбивством голові суду і його заступнику, викрали кримінальну справу на чотирьох підозрюваних: Перехрестенка Сергія Петровича, Перехрестенка Івана Васильовича, Перехрестенка Василя Петровича, Перехрестенка Петра Івановича – їх усіх звинувачували в незаконному позбавленні волі або викраденні людини, торгівлі людьми чи іншими незаконними операціями про передачу людини²³.

23

На Луганщині бойовики викрали кримінальну справу // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3EY7rk2>

Фото 9. Перехрестенко Сергій Петрович
Джерело: <https://cutt.ly/uEUxD4D>

Фото 10. Перехрестенко Василь Петрович
Джерело: <https://cutt.ly/aEUxGwX>

Фото 11. Перехрестенко Іван Васильович
Джерело: <https://cutt.ly/OEUxHzV>

Довідка:

Перехрестенко Сергій Петрович у числі перших вступив до козацтва. Разом з іншими членами сім'ї має приватне сільськогосподарське підприємство та ангар, у який під час окупації козаки звозили викрадене майно та автомобілі, а далі перевозили у Ростовську область. Перехрестенко брав участь у чергуванні на блокпостах на кордоні України з Росією, де контролював вивіз викраденого майна. За даними свідків, станом на 2016 рік тримав у рабстві в селищі Єсаулівка від 15 до 25 військовополонених – їх помітили під час польових робіт²⁴.

30 травня російські проксі-формування спробували захопити прикордонну заставу в с. Дякове Антрацитівського району: майже дві сотні осіб у камуфляжній формі з автоматичною зброєю

24

Перехрестенко Сергій Петрович // ЦД «Миротворець» – Режим доступу: <https://myrotvorets.center/criminal/perekhrestenko-sergej-petrovich/>

25

Украинские пограничники отбили штурм погранпоста «Дьяково» в Луганской области // Международная информационная группа «Интерфакс» - Режим доступу: <https://www.interfax.ru/world/378939>

26

Тетяна Погукай. Оперативная обстановка в области за прошедшие сутки по состоянию на 31 мая 2014 года // Допис у Facebook - Режим доступу: <https://www.facebook.com/csomvd/posts/545142195594098>

27

Антрацитовские сепаратисты готовят город к длительной обороне // Informator.media - Режим доступу: <https://informator.media/archives/741>

28

Кордон. Прикордонники принимают бій // Журнал Державної прикордонної служби України - Режим доступу: https://dpsu.gov.ua/upload/file/kordon4_2014_web.pdf

29

Комунисти вербують та озброюють терористів. Відео // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» - Режим доступу: <https://bit.ly/3zS7me3>

30

В Антрациті бойовики захопили прокуратуру // Інформаційне агентство УНІАН - Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/938171-v-antratsitiboyoviki-zahopili-prokuraturu.html>

31

Тетяна Погукай. Оперативная обстановка по Луганской области за прошедшие сутки по состоянию на 11 июля 2014 года // Допис у Facebook - Режим доступу: <https://www.facebook.com/csomvd/posts/566202870154697>

32

Боевики «ЛНР» захватили три военкомата в Луганской области // ИРТА-FAX - информационный портал - Режим доступу: <http://irtafax.com.ua/news/2014/10/2014-10-07-19.html>

вимагали звільнити заставу та скласти зброю, відкривши при цьому вогонь. Поблизу церкви бойовики встановили 2 міномети. Українські прикордонники виграли бій без жертв²⁵. Цього ж дня у м. Антрацит учасники НЗФ зайняли будівлю школи-інтернату. Мешканці зауважили, що на жилих багатопверхівках облаштовуються снайпери бойовиків²⁶.

На початок червня 2014 року незаконні збройні формування були забезпечені всім обладнанням і мали облаштовані вогневі точки посеред Антрацита, наприклад, біля гуртожитку 41-го профтехучилища та в районі пам'ятника танкістам²⁷.

Із 3 на 4 червня 2014 року у зв'язку з постійними обстрілами з боку НЗФ та значною віддаленістю від державного кордону прикордонної застави «Дякове» українські прикордонники провели спеціальну операцію щодо передислокації особового складу, зброї, боєприпасів, матеріальних засобів і техніки безпосередньо на лінію кордону²⁸.

14 червня на прикордонному посту біля Дякового Антрацитівського району сили АТО затримали 5 членів НЗФ із боєприпасами, топографічними картами, ПЗРК, ПТРК та іншою зброєю. Двоє захоплених, мешканці м. Лутугине, під час допиту вказали, що їх вербували до участі у збройному протистоянні керівники місцевого осередку Комунистичної партії. За їхніми словами, представники партії також організували постачання стрілецької зброї у місця бойових дій²⁹.

9 липня озброєні особи захопили прокуратуру Антрацита, вибивши скло на першому поверсі. На той час у приміщенні нікого не було³⁰.

Наступним, 10 липня, під контроль проксі-сил РФ потрапив Антрацитівський міський суд. Під час захоплення працівники установи змушені були покинути свої робочі місця і залишити всі кабінети відчиненими³¹. Тоді ж узято під контроль 3 військомати³².

За декілька днів НЗФ заволоділи приміщенням останньої правоохоронної структури міста – відділком МВС.

“ Райисполком первым был, помню, что был захват суда. А через день я еще проезжал мимо и остановился, присутствовал якобы на захвате милиции нашей – через день. Вот позавчера захватывали суд и через день или на следующий день пришли на милицию. Короче, какой состав был: два каких-то здоровых типа неместных стояло, перед ними стояло две женщины, торгующие на рынке «Орифлеймом», один какой-то наркоман безработный со своей девушкой и еще какая-то приبلуда. И они ото кричали что-то. Я туда подошел, когда уже украинский флаг сняли с центрального входа, повесили российский. Но наша милиция – молодцы, я там некоторых пацанов знаю: они расположились по периметру в толпе и перед этой толпой, перед входом, они стояли, главный там по милиции (я не помню его фамилии) ну и сзади него – работники. Но они отстояли то, чтобы сняли российский флаг, они якобы вне политики, они следят за порядком. Но украинский флаг не смогли повесить, они просто добились того, чтобы сняли российский, чтобы не накалять обстановку. Эти (загарбники – прим), говорили, что «сейчас вам позвонят». Но милиционеры уже понимали ситуацию в городе, потому что эти флаги российские висели на нескольких административных зданиях. И два вот этих здоровых типа неместных стояли сбоку. Ну и зеваки стояли, просто смотрели, что происходит. Я так понял, что каждое здание таким образом захватывали – 5 – 6 человек, 2 этих куратора – и все. И зеваки, которые не понимают, что происходит – просто посмотреть, как это выглядит. И после захвата милиции через неделю – две начали прибывать в балаклавах со стороны Ростова «Уралы», казачки.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

“ Милиция – они пытаются что-то... Сами понимаете, что милиция с обычными ПМами – ничего они не могут. Они (НЗФ – прим.) угрожают им автоматами, расправами с семьями – вплоть до того, что если они не присягнут (бойовикам – прим.), будут расстреливать их семьи. В понедельник представляют нового начальника. Новым начальником кто будет – еще неизвестно, еще не сказали.

33

Антрацит. Хаос, Бандитизм, Грабежи и террор. Отчаяние в сердцах! Киев помоги! Луганск 1.06.14 // YouTube - Режим доступа: <https://bit.ly/3kQMvUb>

Кто звонил из милиции в Луганское областное управление – тех фотографии развесили на блокпостах и сказали, что только увидят их – сразу расстрелявать будут, огонь на поражение вести. В Луганск сотрудники боятся звонить.

(Мовою оригіналу)³³

“

Еще так скажу про правоохранные органы Антрацита: сложилось впечатление, что Украина просто все это сдает. У меня была клиентка, ее зовут Ника, она работала в отделе кадров в милиции. И она говорила страшные вещи, что ни Киев, ни вышестоящие органы не отвечают по телефону. Что у них в кабинетах сидят эти казачки – ноги на стол – и был приказ подавать им кофе. И что они собирают эти трупы, которые уже там под Дьяково были, все без опознавательных знаков – ни имен, ни документов. Что руки, ноги они просто палили посреди поля. Это со слов, этого я не видела.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

34

Шмаргун Павло Вікторович // ЦД «Миротворец» – Режим доступа: <https://myrotvorets.center/criminal/shmargun-pavel-viktorovich/>

На той час керівником міліції був Шмаргун Павло Вікторович. Нині працює на так звану Луганську народну республіку на посаді прокурора Антрацитівської міської прокуратури³⁴. У період між літом 2014 та весною 2015 року бойовики НЗФ «Русь» скоїли замах на вбивство Шмаргуна.

Фото 12. Шмаргун П.В.
Джерело: <https://cutt.ly/DEUxJEe>

“

Райотдел, милиция – никто не сопротивлялся, там все свои пацаны. Пришли – сдали райотдел, захали. Все остались на своих должностях, все по-новому форматировались, подстраивались.

Начальник райотдела милиции, как его, Шмаргун – он, по-моему, прокурор города сейчас этого, в «ЛНР». А тогда он был городским ментом. Там кому надо, эта вся информация в открытых доступах, по ней не будет вопросов.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

“ *Дома так громко не забирали. У Шмаргуна, прокурора, оказалось 3 добротных дома, очень дорогих – дома бывших предпринимателей. Говорят, что он купил, но я сильно засомневаюсь. Хотя, может, он столько наворовал.*

(Мовою оригіналу, свідок №56201)

У зв'язку з активним розгортанням бойових дій наприкінці липня 2014 року «Укрпошта» заявила про неможливість діставати-ся до міста призначення пошти і тимчасово призупинила приймання поштових відправлень до Антрацитівського району³⁵.

Після «Приватбанку», у серпні, бойовики НЗФ розгромили відділення банку «Аваль», а всю документацію витягнули із сейфів та спалили³⁶.

Безпосередньо в Антрациті активних бойових дій не було, але околиці міста періодично обстрілювалися. Загалом російські проксі-формування обрали Антрацит опорним пунктом поблизу кордону з Російською Федерацією. Мешканці міста споглядали велике скупчення військової техніки, а Збройні сили України фіксували переміщення ворожої техніки у цьому напрямку.

“ *По датам я сейчас не скажу, колонны техники постоянно шли, трасса Ростов – Антрацит. На момент июля они шли постоянно. Тогда была активная фаза боевых действий – день, ночь. Такое ощущение, что они не прекращались. Где они концентрировались? Вы же понимаете, колонна прошла, но ей нужен район сосредоточения какой-то, чтобы это все собрать в кучку, поставит задачи и т.д. Где они сосредотачивались... В районе Красной Поляны, на кемпинге – было такое место в Антраците, за Антрацитом – парковая зона, там была балка и их укрывала зеленка.*

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

У серпні 2014 року під час антитерористичної операції українські бійці потрапили в оточення біля м. Антрацит. Військові зазначали, що під час прориву з оточення вони зіткнулися з підрозділами, які склалися частково з російських і чеченських

35

У Донецьку та Луганську не працює пошта // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/2Y1zHBP>

36

Нападение на отделение банка «Аваль» в Антраците // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/20904>

37
Сили АТО зіткнулись під Антрацитом з бойовими частинами Росії та донськими козачками – ЗМІ // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://bit.ly/2ZGGq4t>

38
Під Антрацитом сили АТО знищили групу бойовиків – журналіст // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://bit.ly/3FciTbY>

39
Бойовики перекинули військову техніку з Антрацита в Ровеньки – ЗМІ // Українське національне інформаційне агентство «Українформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3zVyecW>

найманців та місцевого населення. У проксі-сил РФ на той час уже була на озброєнні важка бронетехніка, системи залпового вогню «Град» і бронетранспортери³⁷. У деяких ліквідованих під час прориву бойовиків були при собі жіночі коштовності та вироби із золота, ймовірно викрадені у цивільного населення³⁸.

23 серпня російські проксі-формування передислокували військову техніку з Антрацита у напрямку м. Ровеньки. Було виведено артилерію, польову кухню, іншу техніку з площі міста й території раніше захопленого рудоремонтного заводу³⁹.

Цього ж місяця через втручання окупаційних сил у медичну систему в місті відбувся мітинг лікарів, вимогою яких було залишити на посаді попереднього головного лікаря.

“ В августе 2014 года хотели поменять главврача в больнице на любовника Лазуниной Виктории. Врачи всей больницы – 1500 человек примерно – собрались и пошли к администрации, чтобы оставить старого главврача. Вот эта Лазунина на тот момент уже была «Министром здравоохранения» казаков, до этого была старшей медсестрой. Если нужны были лекарства, шли к ней и просили, она давала или нет. А Лазунину Викторю тоже посадили – из-за того, что она лекарства воровала. Один знакомый был недолгое время в казаках, рассказал, что у нее дома прямо мешки с лекарствами нашли.

(Мовою оригіналу, свідок №56201)

Фото 13. Лазуніна Вікторія Олексіївна з учасниками НЗФ
Джерело: <https://cutt.ly/eEUxLhI>

Восени 2014 року незаконні угруповання почали ділити місто та боротися за владу над Антрацитом. Обстріли ставали інтенсивнішими, а військова техніка й далі накопичувалася. Водночас проксі-сили РФ проводили агітаційну роботу для залучення цивільного населення до НЗФ⁴⁰.

“*Сентябрь – октябрь 2014 видела колонны техники в г. Антрацит. Два раза попадала в автобусе, что они медленно ехали из-за колонн. Военная техника с военнослужащими узкоглазыми – то ли якуты, то ли казахи.*

(Мовою оригіналу, свідок №56201)

За словами мешканців, у місті давно назрівав конфлікт між російськими козаками та іншими незаконними озброєними формуваннями «ЛНР». 11 вересня він перейшов на інший рівень: до «військової комендатури» Антрацита на вул. Петровського, де розташовувалися підпорядковані «ЛНР» угруповання, приїхали озброєні козаки, які перекрили вхід та встановили зенітну гармату⁴¹.

16 вересня російські козаки під керівництвом Козіцина проголосили Антрацит «козацькою станицею»⁴². Введено нові закони, зокрема для місцевих підприємців.

Аж 25 вересня 2014 року українська влада призупинила роботу Антрацитівської та інших райдержадміністрацій в Луганській області – причиною стали втрачений зв'язок із керівництвом адміністрацій та співпраця деяких їхніх керівників із «ЛНР»⁴³.

Доки різні НЗФ вели міжусобні бойові сутички, в місті виникла «народна міліція», до якої увійшли колишні та чинні працівники Міністерства внутрішніх справ⁴⁴.

Окрім бажання здобути владу над містом, між російськими загонами Козіцина та НЗФ «ЛНР» виникають бойові протистояння за контроль над автошляхом «Дебальцеве-Антрацит»: траса поєднує тимчасово окуповану територію з Ростовом-на-Дону і має надзвичайно інтенсивний трафік, а тому блокпости на ній – найприбутковіші місця в регіоні⁴⁵.

У жовтні 2014 року керовані РФ проксі-формування змусили працівників державної сфери заново оформлювати документи про працевлаштування, але заяви про прийняття на роботу подавати вже не в «ЛНР» чи «козацьку станицю», а в «ЛНДР» – «Луганську народну демократичну республіку»⁴⁶.

40
Терористи «ЛНР» вербують місцевих у свої лави // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/2Zlqb6Y>

41
Передел власти в Антраците: казаки против «ополченцев» // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/30053>

42
Антрацит теперь тоже отдельная «станция»? // ИРТА-FAH – информационный портал – Режим доступу: <http://irtafax.com.ua/news/2014/09/2014-09-17-6.html>

43
В Луганской области приостановили работу пяти РГА // ИРТА-FAH – информационный портал – Режим доступу: <http://irtafax.com.ua/news/2014/09/2014-09-25-19.html>

44
В Антраците замечено передвижение техники // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/34897>

45
Бойовики та «російські козаки» воюють між собою за трасу Дебальцеве – Антрацит // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://bit.ly/3ANLLVc>

46
Антрацит з «козацької станиці» перетворився на «ЛНДР» // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3FjVES>

47

Бойовики оголосили про створення «Козацької народної республіки» та встановили блокпости – Тимчук // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://bit.ly/3mf0gLU>

48

«Казаци» Козицина заперетили движение автотранспорта в Антраците // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/40222>

49

Фотофакт: «Казачьи Новости» информируют жителей Антрацита о выборах // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/44304>

50

Добраться из Антрацита в Луганск практически невозможно // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/42549>

51

Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення // Офіційний веб-портал Верховної Ради України – Режим доступу: <https://bit.ly/39Lcvdh>

52

Казаци в Антрацитовском районе меняют украинские печати // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/47628>

53

В Антраците появилась российская полиция из Ростова // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/51375>

54

Терористи не пустили спостерігачів в Антрацит і Новоазовськ // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/2Y7dFNK>

55

Бойовики перекидають сили під Дебальцеве // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3z00MDn>

14 жовтня козаци повідомили про створення «Козацької народної республіки», до якої входять Антрацит, Свердловськ і Ровеньки⁴⁷. Місцеві стверджували, що на вулицях з'явилося багато представників російських козачих організацій, з міста нікого не випускали, посилено паспортний режим і перевірку документів як у самому місті, так і на блокпостах. Козаци також заборонили пересування приватного автотранспорту на декілька діб⁴⁸. Намагаючись закріпитися в Антрациті, вони випустили газету «Казачьи Новости», яку фінансував отаман Козицин, що пропагувала так звану Луганську народну республіку⁴⁹.

25 жовтня майже зупинилося сполучення в напрямку «Антрацит – Луганськ»: проксі-сили РФ відібрали автобуси в одного з перевізників, пояснивши, що він нібито не отримав ліцензії; інші авто було знято з маршруту⁵⁰.

7 листопада 2014 року розпорядженням Кабінету Міністрів України м. Антрацит уведено до переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень⁵¹.

15 листопада громадянин Росії, керівник «Козачої національної гвардії Всевеликого війська Донського» Микола Козицин, наказав місцевим керівникам знищити печатки з українським гербом⁵². Відтоді почалося знищення української культури й історії в м. Антрацит.

28 листопада члени НЗФ «ЛНР» зачистили місто від козаків. Козицина було вивезено до Російської Федерації, а проект «Козацька народна республіка» – закрито. Частковий контроль над містом дістали керівники так званої ЛНР. Наступного дня на дорогах в Антрациті з'явилася російська ДАІ з Ростовської області⁵³; доступ для спостерігачів спеціальної моніторингової місії ОБСЄ на території міста обмежили проксі-сили РФ⁵⁴.

У грудні на території одного з промислових підприємств Антрацита зробили склад артилерійських боєприпасів і запасних частин для засобів реактивної артилерії⁵⁵.

21 квітня 2015 року Антрацит остаточно перейшов під контроль «центрального керівництва ЛНР». Залишки козачих угруповань роззброїли учасники ПВК «E.N.O.T. CORP». Діючи від імені «ЛНР», вони арештували представників козацтва та доправили в Луганську «комендатуру». Сама ж приватна військова організація дислокувалася в Москві, члени «E.N.O.T. CORP» брали активну участь у бойових діях на Сході України як частина проксі-сил

Російської Федерації⁵⁶. У 2019 році ідеолога організації засуджено за участь у злочинній спільноті, а існування такої приватної військової компанії Росія офіційно заперечує.

56
Московские наемники разоружили «казаков» в Антраците (видео) // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/86312>

Фото 14 – 15. ПВК «E.N.O.T. CORP» арештовує козаків
Джерело: <https://cutt.ly/iEUxxUB>

На цьому масштабні конфлікти між різними незаконними збройними формуваннями скінчилися. У тимчасово окупованому місті залишилася єдина «влада» – «ЛНР». Надалі такі події стають уже повсякденністю – періодично в Антрацит заходить російська військова техніка, тут вводяться нові закони і знищується свобода слова.

“ Там особа... Телефоны уже все поменяли, люди уже боялись друг с другом списываться, созваниваться, поэтому что уже никто не знал, кто есть кто. И все поменьше разговаривали. Я думаю, там до сих пор люди боятся друг с другом разговаривать, потому что никто не понимает, кто там «под кем». Я вот так приезжал, спрашиваю: «Что люди говорят? Довольны или нет? А мне говорят: «А об этом никто и не говорит». Люди не общаются, боятся друг друга. Потому что там кривое слово не так сказал – ты окажешься на подвале. И там сильно много информации не узнаешь и не поймешь. И мнение людей с Донбасса никто никогда не узнает. Потому что если кто-то что-то вякнет, он окажется на подвале.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

ОСОБИ, ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА СКОЄННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ У М. АНТРАЦИТ ТА АНТРАЦИТІВСЬКОМУ РАЙОНІ

«Військова
комендатура»
«ЛНР»

«Комендант» –
Селіванов Станіслав
Пилипович
(Гуртовой), весна –
осінь 2014 р.

«Комендант» –
Петрикін Олександр
Миколайович
(«Черный» /
«Александр
Черный»),
осінь 2014 р. – весна
2015 р.

НЗФ «Русь»

Керівник –
Бондаренко Сергій
Михайлович
(«Бондарь» /
«Бендекс»),
2014 – 2015 рр.

Козача
«комендатура»
(«Всевелике
військо Донське»)

Керівник –
Козіцин Микола
Іванович

«Комендант» –
Керімов Вагіф
Вагіфович,
весна – осінь 2014 року

«Комендант» –
Пініжанін В'ячеслав
Валерійович,
осінь 2014 року

Окремий козачий
батальйон
«Леший»

Керівник –
Кичигін Олексій
Миколайович
(«Леший»),
2014 – 2015 рр.

ЛАБИРИНТ НЕЗАКОННИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ

«Військовий комендант» Станіслав Селіванов – уродженець м. Красний Луч, у 2006 – 2011 рр. – голова партії «Козача слава»; учасник захоплення Автономної Республіки Крим; навесні 2014 – замполіт «Народного ополчення Луганщини» Олексія Мозгового⁵⁷. 3 травня 2014 року керівник «Військової комендатури «ЛНР».

«Військовий комендант» Олександр Петрикін («Черный») – до 2014 року неодноразово судима особа, став «комендантом» міста завдяки зв'язкам із «Бондарем»; систематично брав участь у катуванні незаконно затриманих осіб; 11 травня 2016 р. «воєнний суд» «ЛНР» засудив Петрикіна до 11,5 років позбавлення волі.

“ Основные формирования были – это «комендатура» и казаки. Казаков походу кто-то курировал, а «комендатура» – это было тогда модное веяние, тенденция в каждом городе. Это был тренд – создать «комендатуру». Нашу «комендатуру» возглавлял «Саша Черный», я там не знаю, как его зовут. У него там сколько-то лет проведенных в лагерях недетских, не один десяток. Сколько у него, 4 ходки было? Ну такое. В общем, я там просидел некоторое время, арестован этим Сашей Черным, потом был перенаправлен в Луганск. А потом из Луганска там произошли... Короче, кто-то вышел на главу тогда Луганского «ЛНР» и меня отпустили тогда по команде этого главы. Вот этот Саша Черный, он непосредственно принимал участие в пленении.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

57

Yadocent. Антрацит...От Бондаря и Пранора до Лешего и Ярги // Livejournal – Режим доступу: <https://bit.ly/3ihxAjQ>

Керівник НЗФ «Русь» Сергій Бондаренко з допомогою створеного угруповання та «коменданта» Олександра Петрикіна займався грабунком. Наприклад, серед привласненого майна в його руках зосереджувалося майже 20 копанок. У грудні 2014 року його призначили «комендантом» м. Антрацит. За наказом Бондаренка було вбито кількох цивільних осіб, також відомо, що вбивства він скоював особисто. Більшість злочинів «Бондаря» «списали» через місцеву «військову комендатуру» на козаків. Це стало однією з причин виникнення збройного протистояння між козаками та «військовою комендатурою».

“ Там какой-то был «Бондарь» с 32-й шахты, он там сколотил свою группировку. Его местные же... Там какие-то дележки между собой были, его хотели убрать. Помните, может, видео смотрели – «Взрыв в центре». «Монка» ж называется, противопехотная (МОН-50, радянська протипіхотна міна – прим.), «монку» привязали к сосне чи к ели, напротив гостиницы, и когда он мимо проезжал, она взорвалась: гостиница напротив была вся изрешечена. Он еще давал интервью с рукой забинтованной, что «вот, меня хотели убить, вот он я стою, я никого не боюсь». Ну в основном между собой у них эти стычки были.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Козацька «комендатура» – представники «Всевеликого війська Донського» під керівництвом Козиціна з весни «окопалися» в місті та створили окрему «комендатуру».

В дальнейшем тот парень, который меня узнал, он сказал, что «поехали к Козицыну». Срезали мешок, по-срезали стяжки на руках, которыми мы были связаны. [...] Так как мне вынесен приговор «народным судьей» города Антрацита и мои фотографии висят почти на каждом блокпосту, то меня должен помиловать высокостоящий орган. А высокостоящий орган, как они называли его, – «Батя». Как я потом понял, «Батя» – это Козицын Николай Иванович.

(Мовою оригіналу)⁵⁸

58
Кива: Зрадників-сепаратистів потрібно розстрілювати // YouTube – Режим доступу: <https://bit.ly/2YasG1h>

59
Керімов Вагіф Вагіфович // ЦД «Миротворець» – Режим доступу: <https://bit.ly/39QCfox>

60
В Донецкой области арестован «комендант» Антрацита // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/86300>

Протягом весни й до осені 2014 року «комендантом» Антрацита був Вагіф Керімов. Восени він утік із міста разом із «касою» «козаків»⁵⁹. Навесні 2015 року Керімова заарештували правоохоронні органи України на території Донецької області⁶⁰.

Фото 23. Керімов Роман Вагіфович
Джерело: <https://cutt.ly/bEUxCTC>

Брат Вагіфа, Роман, працював у «судовій владі» «ЛНР». Разом брати викрадали мешканців міста, займалися катуваннями та грабунком. У 2015 році Роман обійняв посаду судді Ржищевського міського суду Київської області⁶¹.

“*Когда меня посадили, возле меня поставили конвоира. И Керимов Вагиф пошел к моей жене, как я понимаю, забирать мой мобильный телефон. Когда телефон отдали, Керимов Вагиф зашел в кабинет, где я имел оплошность увидеть также Керимова Романа, который был действующим судьей города Антрацита. Когда передали ему мой телефон, я услышал, как доносятся разговоры с этого кабинета, о том «ой, посмотри, что он здесь пишет! Давайте его «делать». После этих слов ко мне подошел Керимов вместе с каким-то парнем кавказской национальности. Меня подняли, связали мне руки и нанесли удар в область лица. Когда меня начали избивать, также мне сразу накинули мешок на голову. Когда накинули мешок на голову, его мне не завязали, и я мог отчетливо видеть руки, которые лазили у меня по карманам и доставали мое имущество: телефоны, деньги, сняли с моих рук часы, золотую цепочку. И когда я произнес «Тварь, ты меня еще и грабить будешь?», они поняли, что я его вижу. Они замотали скотчем мне... надели мешок на голову и начали скотчем мотать лицо. И при этом приговаривая, типа «сильно не мотайте, нам еще эта тварь нужна живой, потому что Ромик сказал его помучать перед тем, как лишит его жизни». Ромик – я понимаю, что «народный судья» «ЛНР»,*

61
Брат главаря боевиков Антрацита стал судьей в Киевской области – источник // Informator.media – Режим доступа: <https://informator.media/archives/88589>

это его родной брат. Не называлось, просто Ромик – «Ромик сказал тебя помучать перед тем, как убить». Накинули, и после этого, я так понимаю, подошли еще пару помощников, которые начали меня избивать. Избиения продолжались – я не знаю, какое время. Бросили они меня на пол и куда-то удалились.

(Мовою оригіналу)⁶²

62
Кива: Зрадників-сепаратистів потрібно розстрілювати // YouTube – Режим доступу: <https://bit.ly/2YasG1h>

Після зникнення Керімова місце «коменданта» зайняв В'ячеслав Валерійович Пініжанін. Імовірно, його вбили наприкінці осені 2014 року під час збройних сутичок.

63
У кожному окупованому місті Луганської області своя «рес-публіка» // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3F4Yz1>

У середині вересня козаки проголосили незалежність від «ЛНР» і почали воювати за владу⁶³. Окрім цього, запроваджено «Народну міліцію» на чолі зі Шмаргуном Павло Вікторовичем, яка мала приймати звернення громадян і фіксувати правопорушення, а також «ДАІ» та службу охорони⁶⁴.

64
Антрацит: «народные милиционеры» от ЛНР работают за сухпайки // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/33476>

За деякий час після збройних сутичок отамана Козіцина було вивезено на територію РФ, «коменданта» Пініжаніна, ймовірно, вбито, а «міліцію» передано під керівництво «ЛНР». Маючи повноваження контролювати призначення у «правоохоронний орган», «Чорний» скористався нагодою і звільнив представників козацтва та призначив його новим керівником Бубнова Олексія Петровича⁶⁵. До призначення Бубнов проходив службу в НЗФ «Русь», імовірно, причетний до вбивства цивільного населення та пограбування місцевих підприємців. У такий спосіб козаки втратили контроль над «народною міліцією».

65
Бубнов Олексій Петрович // ЦД «Миротворець» – Режим доступу: <https://bit.ly/3CX7Ily>

Фото 24. Бубнов О. П.
Джерело: <https://bit.ly/3CX7Ily>

У місті ще діяли окремі козацький батальйон «Леший», служба «ДАІ» та служба охорони. Між НЗФ «Русь» і службою охорони козаків часто ставалися зіткнення, оскільки козаки за певну

плату брали «під охорону» міські підприємства, а «Бондарь» мав на меті приборати все до своїх рук.

Фото 25. Шакірзянов Р.С.
Джерело: <https://bit.ly/39NeKg1>

Ця історія тривала, доки не з'явився наказ глави «ЛНР» Плотницького про роззброєння всіх незаконних формувань, що не підпорядковуються «ЛНР», або введення їх до складу «Луганської народної республіки». Усі козаки, «комендатура» та загін «Лешего» перейшли в «армію ЛНР» і стали «Єдиним 6-м батальоном територіальної оборони» (6 БТРО) у м. Антрацит. Начальником штабу було призначено Шакірзянова Рашида Сабірзановича («Рашид») ⁶⁶.

«Бондарь» на той час не поспішав виконувати наказ, натомість він виїхав на територію Російської Федерації і через «комендатуру» «Чорного» і «міліцію» Бубнова доніс керівництву «ЛНР» на незареєстроване угруповання «Русь», вказавши його учасниками «комендатуру» козаків, «ДАІ» та службу охорони. Унаслідок в Антрацит прибули російський спецпідрозділ «Енот» і спецпідрозділ «Беркут» та арештували майже 50 козаків, заявивши про затримання членів незаконного збройного угруповання «Русь».

За планом «Бондаря» з міста повинні були зникнути всі козацькі підрозділи разом зі службою охорони й «ДАІ», але під час роззброєння два підрозділи «6 БТРО» перебували на передовій, а загін «Лешего» відбив напад. Те, що було роззброєно не ті НЗФ, швидко з'ясувалося, і Сергія Бондаренка заарештували.

Місто перебувало під контролем двох осіб – Петрикіна («Черный») та Бубнова. Члени НЗФ «Русь» перейшли під керівництво Петрикіна, але до «військової комендатури» їх не прийняли.

66
Шакірзянов Рашид Сабірзанович // ЦД «Миротворець»
– Режим доступу: <https://bit.ly/39NTC9s>

Озброєні, у цивільному одязі вони продовжували займатися звичним – пограбуваннями й убивствами. Бубнов разом із колишнім керівником відділу боротьби з незаконним обігом наркотиків розпочав торгівлю наркотичними засобами.

Імовірно, після допитів Бондаренка в Антрацит знову завітала ПВК «E.N.O.T. CORP» й арештувала «коменданта» Олександра Петрикiна. Його подальша доля невідома. За містом відтоді «наглядав» Олексій Бубнов⁶⁷.

Під час бойових дій на Сході України в Антрациті неодноразово помічали іноземних найманців. Наприклад, у складі проксісил РФ перебували громадяни Словаччини – Рогач Мирослав, 45-річний словак, якого українські військовослужбовці затримали біля Іловайська, заявив, що поїхав воювати в Україну, бо не міг «сидіти, склавши руки» і зазначив, що з ним у числі НЗФ біля Антрацита є ще двоє співвітчизників⁶⁸.

67
Криминальные схемы Антрацита // YouTube – Режим доступу: <https://bit.ly/3ukldqY>

68
Правоохоронці Словаччини взялися за своїх найманців у “ДНР” // Українська правда – Режим доступу: <https://bit.ly/3ukQLOR>

Фото 26. Рогач Мирослав
Джерело: <https://bit.ly/2ZBnqEI>

Фото 27. Баркашов О.П.
Джерело: <https://bit.ly/3a2AapL>

Серед збройних формувань «ЛНР» значну частку становлять громадяни Російської Федерації. Бійці підрозділу «Русское Национальное Единство» брали участь у боях у м. Антрацит протягом серпня – вересня 2014 року – звіт про діяльність підрозділу розмістив у соціальних мережах його лідер, громадянин РФ Олександр Баркашов.

Фото 28. Символіка «Русского национального единства»
Джерело: https://twitter.com/rne_altay

Фото 29. Символіка 41-ї загальновійськової армії РФ
Джерело: <https://bit.ly/3maJUnq>

У 2016 році українська розвідка виявила, що поблизу м. Антрацита бойові завдання на ротаційній основі виконують бійці 41-ї загальновійськової армії – оперативне військове об'єднання сухопутних військ Російської Федерації зі штабом у Новосибірську.

МІСЦЯ ДИСЛОКАЦІЇ ПРОКСИ-СИЛ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

АНТРАЦИТІВСЬКА МІСЬКА РАДА (вул. ЛЕНІНА, 1)

Фото 30. Захоплена
Антрацитівська міська рада
Джерело: <https://bit.ly/3ASKAUy>

Міськрада – одна з перших установ, захоплених Донськими козаками ще у травні 2014 року. На її території незаконно утримували як цивільне населення, так і прибічників НЗФ, застосовуючи до них фізичне і психологічне насилля.

“ Площадь помещения – около 15 кв. м. В комнате было темно и у меня практически не видел глаз. В помещении находилась одна доска шириной около 0,5 м, на которой мы спали. Другие спальные места отсутствовали. К нам были приставлены охранники, которые менялись время от времени. Охранники нас били тогда, когда заходили, а происходило это обыч-

но два раза в день. [...] Нам запрещали разговаривать. Однажды, когда мы начали разговаривать, охранник выстрелил сквозь дверь. Никто из нас чудом не пострадал. Воду и пищу предоставляли. Туалет в камере отсутствовал. Сначала некуда было ходить в туалет, потом предоставили пластиковую емкость для отходов жизнедеятельности. 14 мая вечером мне сообщили, что меня отправляют на казнь.

(Мовою оригіналу, свідок №388)

“

Сначала подозреваемого заводили в кабинет. Слышны были побои, крики жертвы. Если жертва ни в чем не признавалась, ей заклеивали рот и вообще всё тело заматывали скотчем, чтобы не брыкался. Был слышен характерный звук, много такого характерного звука – «работы» скотчем. Потом приносили большой деревянный ящик и клали туда жертву. Накрывали крышкой и начинали закручивать шурупами крышку с помощью шуруповёрта. Жертва уже была в состоянии аффекта и не понимала, что раз шурупы – то значит, крышка многоразовая. Человек начинал думать, что его сейчас будут заживо хоронить. Было слышно, как он отчаянно бьётся внутри ящика, мычит. Ящик поднимали на руки и несли в подвал. Потом один из тех, кто нёс, поднимался обратно за шуруповёртом. Если не мог найти сразу, орал – «Где шуруповёрт?!?» и уходил вниз – открывать жертву и снова с ней «работать».

Когда меня самого объявили украинским шпионом, меня слегка побили, приковав к оконной решётке, стоявшей здесь же, в коридоре, и посмотрели на реакцию. Поскольку кричать от боли после ударов берцами по ребрам я не начал, решили, видимо, что я под какой-то химией и меня надо не пытаться, собственно, болью, а предварительно измотать. Приковали наручниками за руки и привязали скотчем и веревкой за ноги так, чтобы тело, изогнутое в форме буквы «Г», висело на решетке – на руках и на левом колене, но при этом можно было временно снять нагрузку с рук, выгнув спину, уперевшись в стену и какое-то время так удерживаясь. Человек, который это делал, очень тщательно рассчитывал всё, обстоя-

тельно. Предполагалось, что это вползание по стене вверх, бегство от боли в руках и ногах, в которые врезаются наручники, веревки и туго затянутый скотч, вымотает «шпиона», и, когда силы у него кончатся, он повиснет без сил и через некоторое время завоет от боли и всё расскажет...

(Мовою оригіналу)⁶⁹

РУДОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД М. АНТРАЦИТ (вул. РОСТОВСЬКА, 4)

Фото 31. Рудоремонтний завод м. Антрацит
 Джерело: <https://bit.ly/3m7mj78>

Від початку травня на території рудоремонтного заводу зробили казарми для розміщення особового складу російських проксі-сил. Згодом цю локацію використовували для розташування військової техніки.

“*Регулярные войска на территории Антрацита якобы дислоцировались, но все перемещения были ночью – на территории завода, рудоремонтный завод, там огромная была площадь. Ну огромная относительно, немаленький был завод, и закрытая территория. И это, как бы, то ли район концентрации этой техники, то ли место дозаправки, перевал. Поскольку они сюда приезжали и потом уходили в направлении Дебальцево (Донецкое направление), поскольку Должанский был в 60 км от границы. И это была Ростовская трасса, очень удобная нить логистическая. Но так, чтобы стояли регулярные войска российские – я не видел.*

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

АНТРАЦИТИВСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ (вул. ЛЕНІНА, 44) –

місце, де проводили запис добровольців до лав незаконних збройних формувань. У червні 2015 року проксі-сили РФ імовірно змінили місце дислокації, покинувши будівлю. Символіку козацьких формувань забрали, а двері опечатали⁷⁰.

“ *Казакі сиділи, этот Козицын, так называемый «оплот духовности», – он находился в районной администрации. А самый сброд, «комендатура», – это была квинтэссенция всего городского отребья: бывшие сидельцы, алкаши какие-то, ментовские стукачи. Короче, кто себя где-то когда-то не смог реализовать, – у этих парней там был карт-бланш: все обделенные, убогие. Были там и нормальные люди.*

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

“ *Вначале их штаб был – это райисполком. Это их была база, все там происходило. Там и записывали этих добровольцев, это вначале. А потом, когда казаки зашли и всех захватили, они располагались (это меня уже не было, это по видео посмотрел), зачищали напротив рынка «Триумф, оттуда их выводили. И за «Космосом», за гостиницей, – там были, «гайцы» наши сидели в этом здании, оттуда их еще выводили.*

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

КОЛИШНІЙ МАГАЗИН «ТРИУМФ» (вул. КОМУНАЛЬНА, 55)

“ *Когда мы ехали через Россию, там в Миллерово ходил один казачок пьяный в штаниках, в пикселе, в берцах, голый и пьяный. И я с ним разговаривала. То именно он брал Антрацит и именно он там, пьяненький, мне рассказывал о том, где они там базируются: магазин за рынком, называется «Триумф». Там большие были такие ангары, знаете – дешёвое, как у нас «все по 35»: там и посуда, и такие большие помещения построенные, и они, по-моему, там все сидели, – это со слов этого казачка, который в Миллерово лазил.*

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

70

«Казакі» полностью покинули здание Антрацитовской администрации // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/103469>

КОЛИШНЯ ДЕРЖАВНА НОТАРІАЛЬНА КОНТОРА, ОФІС «ПАРТІЇ РЕГІОНІВ» (вул. ПЕТРОВСЬКОГО, 50)

В офісному приміщенні «Партії регіонів» російські проксі-формування організували одну з «військових комендатур» під керівництвом Олександра Петрикіна (Саша «Черный»). У підвалах за цією адресою в неприйнятних умовах перебувала частина викрадених мешканців, яких катував особисто «комендант» Петрикін.

“ *Они располагались в районной администрации, там были казаки вот эти – так называемое «казачество». ЖЕК бывший там был, кстати, штаб «Партии регионов» на первом этаже в этом помещении, напротив второй школы, а управление ЖЕКа – на втором. В общем, они это здание заняли. [...]*

Когда меня «приняли», в этой же камере сидел хлопчик, сепар. И оно пьяное, вечером там комендантский час, менты, а он – весь из себя за «ЛНР», говорит: «Вы – как на Украине, такие же козлы». Эти – «ах, Украина?» и они его... Я был фиолетового цвета, а этот – вообще, я таких людей не видел. Его просто... не в смерть, но просто фиолетовый чувак. Он говорит: «Я же за Донбасс, я баррикады строил!» – весь такой из себя активист. – «Меня за что?» – плачет сидит. Поэтому там никто не разбирался. [...]

Это была комната типа подсобного помещения, 3 х 4, может 2,5 х 4. Дышать можно было нормально. Меня «приняли» в 8 утра, и около 16 часов я уже поехал в Луганск. За это время применялась физическая сила. Ее применял вот этот Саша «Черный», в Антраците конкретно он там у них был идейный вдохновитель. Когда меня к нему привели, сначала посадили, не знали, что со мной делать, говорят: «Ты, укроп, где ты сидел?». А мы только приехали из отпуска, мы были в Изюме. А на тот момент в Изюме был первый штаб АТО. «Ты был в Изюме, – говорит, – ты был там в разведшколе, там штаб АТО». Насмотрелись фильмов, так это было потешно – «явки, пароли, сколько у них танков?». Вопросы вот реально такие: «Кто тебя тренировал? Фамилия полковника». Короче, люди далекие от всего. И моя первая реакция – «Ты кто такой?». И он тогда

меня автоматом – бэм, бэм в голову. Салфеточками обтерся, говорю: «Давайте повторим ваши вопросы...»

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

АНТРАЦИТІВСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ МІЛІЦІЇ (вул. КОСІОРА, 100)

Районний відділ міліції захопили в липні 2014 року. На його базі сформували чергове місце незаконного утримання.

“ Здания захватывали довольно просто. Так интересно – наша милиция просто закрыла свое оружие в подсобке, где-то там в хранилище, и был приказ не сопротивляться – это мне майор милиции говорила. А я говорю: «Тебе как, не жмут погоны на вещах? Ты же все-таки майор, ты же давала присягу! Как ты ему кофе носишь, он же захватил здание?!». А она говорит: «А я что сделаю? Мне «верхи» сказали сделать так». Какие «верхи» – она не говорила. Райадминистрация была, там казачки сидели, чай пили и оружие раздавали. А городская администрация – она ж тоже уже была захвачена.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

“ Колишній Антрацитівський РВ ГУМВС в Луганській області розташований за адресою: вул. Косіора, 100. До війни в Антрациті було два відділи міліції – міський та районний. Перший розташований у центрі міста на вул. Петровського, другий – у приватному секторі, в районі, який місцеві називають «Фоміновка», він обслуговував територію Антрацитівського району. Окупаційна адміністрація «ЛНР» ліквідувала райвідділ, і зараз існує лише Антрацитівський міськрайвідділ «поліції» «ЛНР».

(Мовою оригіналу, свідок №56205)

АНТРАЦИТІВСЬКИЙ МІСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД (вул. МЕНЖИНСЬКОГО, 8)

Фото 32. Антрацитівський міський районний суд
Джерело: <https://bit.ly/3zVGREm>

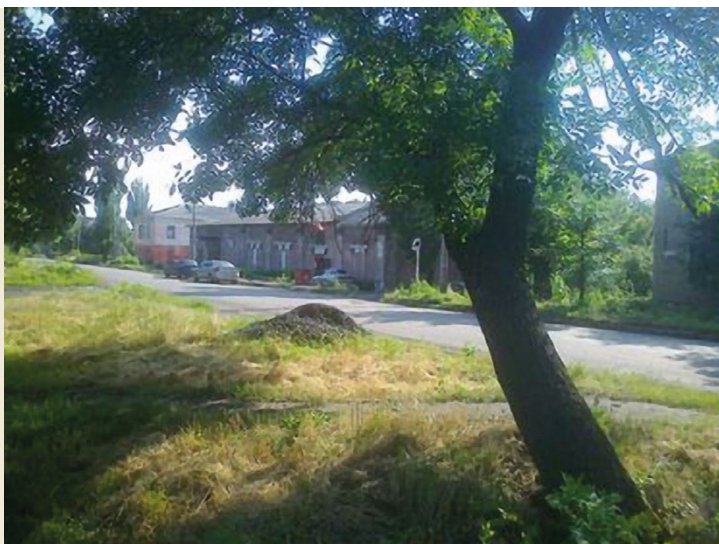

Навесні 2014 року установу захопили бойовики, які підпорядковувалися Ігорю Безлеру. Цокольний поверх використовували як катівню та місце незаконного утримання⁷¹.

71
Страшный суд и офис "Партии регионов". 5 пыточных боевиков "ЛНР" в Антраците // Свои. City – Режим доступа: <https://bit.ly/3zUfqLb>

«ВІЙСЬКОВА КОМЕНДАТУРА» (вул. БУДІВЕЛЬНА, 14)

Фото 33.
Вул. Будівельна, 14
Джерело: з приватного архіву свідка

“ *Військова комендатура» по вул. «Строительная» – якщо правильно зрозумів, річ іде про колишній клуб на цій вулиці. Це одноповерхова будівля, яка використовувалася раніше як клуб, дискотека, ресторан, а перед війною взагалі була зачинена.*

«Комендатуру» на Будівельній, скоріш за все, певний час мав Бондаренко Сергій (Сереза «Бондарь», «Бендекс»), група якого називалася «Подразделение «Русь» Народного ополчення Антрацита». Вони використовували прапори у вигляді георгіївської стрічки, і саме така висіла над будинком у червні 2014 року. Восени 14-го будинок цей бойовиками було покинуто.

(Мовою оригіналу, свідок №56205)

Серед інших, переформатованих під штаби проксі-сил РФ, також відомі:

- **Дім молитви церкви Євангельських християн-баптистів (вул. Московська)** – використовувався як казарма для особового складу військових;
- **Вугільне об'єднання (вул. Паркова)** – у травні на задньому дворі очевидці помітили військову техніку – БРДМ;
- **Шахтобудівельне управління №3 (вул. Свободи, 1)** – катівня, де утримували місцеве населення та вимагали плату за можливість звільнитися з-під варти⁷²;
- **приватний будинок у селищі Зелений Гай (вул. Шкільна, 27)** – свавільно захоплене приватне помешкання від літа 2014 року використовували для дислокації НЗФ «Русь» «Бондаря» та як місце незаконного утримання людей:

“ *Банда Бондаренка Сергія («Русь») найбільш охоче використовувала будинок, віджатиї у краснолуцького підприємця Сбітнєва в с. Зелений Гай Антрацитівського району. [...] Були і більш шокуючі факти, про які розповідали співробітники місцевого «суду»: зокрема про те, що тіла вбитих там згодовували свиням, але у кримінальну справу ці факти не увійшли.*

(Мовою оригіналу, свідок №56205)

72

Страшний суд и офис “Партии регионов”. 5 пыточных боевиков “ЛНР” в Антраците // Свои. City – Режим доступу: <https://bit.ly/3zUfqLb>

73

«АТБ» неподконтрольны 152
магазина в зоне АТО // ИР-
ТА-ФАХ - информационный пор-
тал - Режим доступа: [https://bit.
ly/39PEZCG](https://bit.ly/39PEZCG)

74

Перемещение боевиков в Ан-
траците. Координаты (карта) //
Informator.media - Режим до-
ступа: [https://informator.media/
archives/20276](https://informator.media/archives/20276)

- **колишне приміщення магазину «АТБ» (вул. Калініна, 10А)** – козача «комендатура»⁷³;
- **будинок культури ім. Леніна (вул. Леніна, 12)** – штаб НЗФ та місце незаконного утримання заручників;
- **колишня будівля ДАІ (вул. Пушкіна, 34)** – місце дислокації козаків;
- **старий вентиляційний ствол шахти «Комсомольська» (район смт Дубовське)** – на височині розташовувалася військова техніка проксі-сил РФ;
- **шахта 8 – 9 (селище шахти 8 – 9, вул. Карла Лібкнехта)** – на териконі біля кладовища селища шахти 8 – 9 був спостережний пункт проксі-сил РФ. Імовірно, там було встановлено ЗУ-23-2 – 23-мм спарена зенітна установка. Внизу містився військовий штаб⁷⁴;

Фото 34. ЗУ-23-2
Джерело: [https://bit.
ly/2Z8k0Zp](https://bit.ly/2Z8k0Zp)

- **міський відділок міліції (вул. Петровського, 23)** – місце утримання викрадених осіб.

“

Ще одним місцем тримання людей спочатку козаками (влітку 2014 р.), а потім силовиками «ЛНР» були камери ІТТ Антрацитівського МВ ГУМВС.

(Мовою оригіналу, свідок №56205)

Станом на липень 2014 року за даними Збройних сил України на території Антрацитівського району перебувають підрозділи зі складу 4-ї та 7-ї окремих мотострілкових бригад, окремої артилерійської бригади, 6-го окремого мотострілецького полку, які в рамках відведення забороненого Мінськими домовленостями важкого озброєння дислокуються в межах населеного пункту Боково-Платове. Оперативне керівництво діяльністю і бойовим застосуванням здійснюється штабом 2-го армійського корпусу (н. п. Луганськ) 8-ї армії (н. п. Новочеркаськ Російської Федерації) Південного воєнного округу (н. п. Ростов-на-Дону) збройних сил РФ.

Центр документування Української
Гельсінської спілки з прав людини
Анастасії Зорі

Шановна Анастасіє Павлівно!

У Головному командному центрі Збройних Сил України, за дорученням, опрацьовано Ваш запит стосовно надання інформації щодо наявних збройних угруповань на території Антрацитівського району тимчасово окупованих територій України у Луганській області (далі – ТОТ Луганської області), їх ієрархії, координації та контролю з боку Російської Федерації (далі – РФ).

Так, за наявною інформацією, на сьогодні на території Антрацитівського району ТОТ Луганської області перебувають підрозділи зі складу 4 та 7 окремих мотострілецьких бригад, окремої артилерійської бригади, 6 окремого мотострілецького полку, які в рамках відведення забороненого Мінськими домовленостями важкого озброєння дислокуються на полігоні "Передовий" (в районі населеного пункту Хрустальний) та в межах населених пунктів Хрустальний та Боково-Платове.

Оперативне керівництво діяльністю і бойовим застосуванням вищезазначеними підрозділами здійснюється штабом 2 армійського корпусу (н.п. Луганськ) 8 армії (н.п. Новочеркаськ) Південного воєнного округу (н.п. Ростов-на-Дону) збройних сил РФ.

Головний командний центр
Збройних Сил України

Протокол № 363/213098

Відомості про це повідомлено

Фото 35. Відповідь
Збройних сил України на
інформаційний запит

ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

ПОЗБАВЛЕННЯ ЖИТТЯ, КАТУВАННЯ ТА ПОГРАБУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

Незважаючи на правила та звичаї ведення війни, з весни 2014 року проксі-сили Російської Федерації систематично здійснювали напади на цивільне населення міста й Антрацитівського району. Під «приціл» переважно потрапляли особи, які не брали безпосередньої участі у воєнних діях, вели власний бізнес або мали стійкі проукраїнські переконання чи власні погляди на політичну ситуацію. За усталеною практикою НЗФ цікавила нажива та помста колишнім «кривдникам».

Передусім керовані РФ бойовики зайнялися незаконним привласненням майна місцевого населення з метою свого матеріального забезпечення.

“*Что я заметил поначалу – у нас была молодежь, такие «мажорики» назывались, молодые ребята на папковых крутых машинах, их в Антраците все знают. И первое, что я заметил, что на этих машинах модных начали ездить люди в камуфляже. Поотжмали. Потом я увидел первый раз у нас в Антраците Красноручевскую машину «Ауди ТТ», такая спортивная машина, у нас ее никогда не было, но на перекрестке она стояла, – ствол торчал из окна, тип в камуфляже сидел, какую-то девочку там цеплял.*

При мне было: по ночам, уже когда комендантский час ввели, они срывали на машинах защитные клетки с окон. У нас было напротив второй школы «777» – автоматы игровые, вот они сорвали эти решетки, разбили стекла, залезли туда – вот это первое. Я так понял, они там везде начали лазить.

Еще они (НЗФ – прим.) объявили начальника милиции предателем родины, что он наворовал там много денег и типа «нам надо забрать свое». И они погнали

к нему домой, болгаркой вскрывали двери, вот это я помню – вскрывали ему квартиру. Я так понял, и квартиру забрали, и все, что в квартире было.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Серед перших згадок про незаконне позбавлення волі у травні 2014 року – викрадення співробітника ДАІ Володимира Давиденка (за його свободу проксі-сили РФ вимагали в родини 1 млн. грн⁷⁵), та незаконне позбавлення волі В'ячеслава Антоновича Саліти, колишнього міського голови м. Антрацит. У липні 2014 року його тримали в полоні представники НЗФ «Русь» – сім'я Саліти заплатила викуп за його звільнення очільнику угруповання Бондаренку. Вже після визволення внаслідок катувань і жорстоких умов утримання В'ячеслав Антонович помер від серцевого нападу⁷⁶.

75

В Антрациті бойовики викрали даїшника і вимагають за нього мільйон гривень // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://bit.ly/3CUiTLE>

76

Боевики ЛНР замучали бывшего мэра Антрацита. Умер после плена // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/26773>

Фото 36. Саліта В.А.
Джерело: <https://bit.ly/30Jn0kR>

“ Самый яркий случай выкупа, как эталон всего происходящего, – это выкуп городского головы Антрацита, – Салиты Вячеслава Антоновича. Очень мощный дядька советской закалки, несменный в Антраците. Неоднозначный тип, конечно. Но в марте тогда (я не буду апеллировать цифрами) у «Партии регионов» был какой-то сбор. И они собрались, им обрисовали ситуацию, которая будет происходить, типа «вы должны поддержать» – это выводы. Поскольку в марте Салита склав із себе повноваження, – ему за 70 лет было, – не стал принимать в этом участие и выехал, у него дом был за городом, в Вишневом. Там вроде как оно очень по-богатому, ну такое, «Советский Союз». [...] Его выкупали. Там суммы... Я не видел этих денег, не имеет значения, сколько.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

“ А он, этот мэр, чтобы вы понимали, всю жизнь был мэром. Один раз пропустил каденцию – у нас стал один раз мэром Глыбочко, но это был ужасный период, у нас весь город был без света, без воды, черти-что творилось. И потом он, Салита, опять стал и больше не менялся. И эти (учасники НЗФ – прим.) приехали к нему, искали эти миллионы: они вытянули все с его дома, вскрыли все полы – искали ж деньги, его на подвал посадили. Меня уже не было в городе. Это уже потом с подвала бизнесмены, красавчики, фамилии не помню, – местные бизнесмены скинулись, это дочь его подсуетилась, и они его как-то там выкупили. Они просили 10 миллионов – сумасшедшие цифры. Короче, они там за тысяч 10, или 100 или 50 его выпустили. Но его нормально помяли: у него и печень лопнула, и селезенка, он в больнице недельку лежал в Харькове и через неделю умер. С хаты его вытянули все, даже женские трусы, шубы, все повывтягивали, обчистили полностью – ну, дом мэра. Туда ездили все, кому не лень, все тянули. Хотя мы с ним разговаривали – он же был за этих регионалов, он был за эту движуху, он вообще себя представлял... У него и машину отобрали, «Range Rover». Он был за них, чтобы вы понимали, он их даже поддерживал яро, и все равно они распотрошили жестко, избили, искалечили и он умер.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Окремо варто згадати про травневий розстріл мешканців Антрацита – сім'ї Буріхіних, який скоїли біля прикордонного пункту «Довжанський»⁷⁷.

“ А помните вот этих – расстреляли два джипа оди-наковых, семью? Они выезжали в сторону Ростова. Да, вот этот вот «Кабан». Его за две – три недели видел в бане, – веселый парень, на шахте работал у какого-то модного, он был на какой-то должности нормальной. У него было нормально денег, он чего-то смекнул сразу. Он вытянул с этого бизнеса все деньги, погрузился и с семьей погнали. [...] Там вся семья была, ребенок и жена. Это самое начало. Их тогда расстреляли, слух пошел и все подприсели. Тогда даже все наши модные бизнесмены подприсели – начали понимать, что это все серьезно. Там же у нас поначалу бизнесмены начали скидываться на бензин,

77

Див.: Довжанськ: бронетехніка транзитом з Росії «на Київ» / ред. О. Біда; А. Зоря. – Київ: УГСПЛ, 2020. – 68 с. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uoUfQs>

на патрулирование города – чтобы порядок, чтобы не было мародерства, чтобы движ был. А потом, когда казачки зашли, когда поставили блокпосты, когда расстреляли эти два джипа – поняли бизнесмены, что они никто и звать их никак: типы с автоматами могут забрать, все, что хочешь, сделать.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Окрім місцевого населення, члени проксі-сил РФ тримали на мушці й громадян іноземних держав. Усіх без винятку, хто потрапив у полон до бойовиків, утримували в підвалах захоплених адміністративних будівель, де до людей застосовували тортури, де не було належних умов утримання і не надавалася медична допомога.

“ В последующем меня отвезли в Антрацит. Насколько я понимаю, меня содержали в здании Антрацитовского городского совета, я это понял из слов окружающих. На 9 мая рядом со зданием проходил митинг. Сначала меня содержали в торце коридора на первом этаже, это помещение занимало около 10 кв. м. и было отделено от остального коридора решеткой. Также в комнате к стене была прислонена другая, временная, довольно большая решетка. В комнате находились два шкафа, на полу лежали документы, связанные с работой городского совета. Я предполагаю, что рядом находилась оружейная комната, потому что туда приходили сепаратисты и им выдавали оружие. В помещении постоянно находились охранники, которые время от времени менялись. Один из охранников кавказской наружности обещал отрезать мне голову, засолить и отправить родственникам. Остальные обещали повесить на 9 мая. В данном помещении в течение первых суток я находился со стянутыми сзади руками в лежащем положении, руки очень болели. Потом меня приковали к временной решетке. [...]

Меня постоянно сильно били, в особенности если конечности выходили за пределы шкафа, куда я их прятал от побоев. На руке были одеты сильно стянутые наручники, поэтому руки кровили. У меня была сильно повреждена левая нога и голова. Мне предоставляли воду и 1–2 раза в день еду; в туалет водили. Вместе со мною содержался приверже-

нец сепаратистов из Днепродзержинска. Ориентировочно 11 мая в помещение кинули двух братьев из Алчевска – Алексея и Александра. Им вменяли то, что они проводили фотосъемку секретных объектов. Один из них упал на меня, у меня порвались наручники. Александра забили палками в ящик, а Алексей все это время наблюдал за происходящим. Далее сепаратисты унесли Александра для того, чтобы похоронить. Мы поверили. При этом нас вывели из помещения и сказали, что ведут на расстрел.

Нас отвели в помещение, которое находится в подвале того же здания. В подвал нас вели через улицу. Не могу точно сообщить, где именно находилось помещение. Оказалось, что Александр жив, но очень напуган. Он был весь в крови, ему просверлили ногу, когда ящик закрывали, а из-за побоев и из-за того, что в ящик он нормальным образом не влезал, остальные части тела тоже повредились весьма основательно. Голову ему чем-то замотали, чтобы кровь не лилась.

(Мовою оригіналу, свідок №388)

2 червня в місті зник безвісти майор СБУ Ткаченко Анатолій Олександрович. Після окупації міста він продовжував виконувати покладені на СБУ завдання в Антрациті, здійснював оперативно-розшукові заходи та надавав важливу інформацію щодо злочинів проксі-формувань РФ. У 2017 році рішенням суду Ткаченка визнано померлим⁷⁸.

78
Ткаченко Анатолій Олександрович // Офіційний сайт Служби безпеки України – Режим доступу: <https://bit.ly/3CVtg1F>

Фото 37. Ткаченко А.О.
Джерело: <https://bit.ly/3AWs51t>

15.06.2014 р. члени НЗФ незаконно затримали адвоката Євгена Кушніренка разом із Миколою Вишневецьким та утримували їх проти волі у приміщенні районної адміністрації м. Антрацит. Серед нападників і катів Євген упізнав згаданих раніше братів Керімових. До Кушніренка застосовували катування струмом і вивозили на розстріл. Пізніше його звільнили через помилування Козіцина.

“ Удалились, после этого я слышал разговор: «Все, на него приговор готов, везите его в холодильник». После подошли некие и поволокли меня волоком. Куда поволокли – я этого уже не видел, так как находился связанным и с мешком на голове [...]. Меня положили в багажник и повезли. [...] Передавали одним людям, вторым, пересаживали из машины в машину. Когда меня доставили в место дислокации, меня на время оставили в покое. Где-то примерно через час подошли еще люди и начали применять ко мне пытки: положили меня на стол, и связанным, в этой тряпке начали заливать меня водой из баклажки. Начали заливать и приговаривать: «Ну что, Евгений? Не такой ты теперь крутой, как там. Как ты там вякал – «правосеки» и все остальное?». И вообще начали мне инкриминировать то, что я являюсь координатором «Батькивщины», координатором «Правого сектора», координатором местного ДРГ и местных партизанов [...]. И также, когда они меня мучили, был применен ток: сняли штаны и били по ногам, обливали нижние части тела и били током [...]. Пока я находился связанным, подходили некоторые люди, становились в очередь – хотели обрезать мне уши, тушили об руки бычки. Один из них, когда я пытался пошевелинуться в связанном состоянии, порезал мне руки штык-ножом.

[...] Меня положили опять же в багажник, в этом багажнике был еще один человек, который сильно кричал, был в очень эмоциональном, напуганном состоянии. Нас повезли куда-то. Везли нас примерно минут 10, потом волоком волокли по какой-то лесополосе, так как я ногами чувствовал пеньки и всякие помехи для ходьбы. Нас поставили на колени, поснимали мешки, с головы посрезали. И там было четверо людей, которые, как я понимаю, были в расстрельном отряде. Они нам дали по сигарете, – мне и работни-

ку милиции, и сказали: «правосеки, нате: это ваши, как говорится, последние сигареты. Покурите перед смертью». Когда сняли мешок с головы (это, я так понимаю, был карьер или Марьинский... не помню, как он называется), я увидел там трупов: наверное, от 30 до 40, мужской особи. И возле меня в метрах 4-х с левой стороны лежал мужчина плотного телосложения с отрезанным лицом, и было видно – кожа снята... И также я видел кучу всяких трупов, которые лежали в этом карьере без голов, без штанов. Я так понимаю, люди не брезговали ничем. Впоследствии они начали между собой переговариваться. Я так понимаю, один из расстрельщиков был житель моего города (Антрацита – прим.), один был снайпер из Перьми, и еще пару людей из Российской Федерации, – потому что я слышал те разговоры. Они разговаривали возле нас уже как возле кусков мяса. И не пренебрегая ничем, они рассказывали о своих семьях – где они живут, где они служили и все остальное.

*(Мовою оригіналу)*⁷⁹

79
Кива: Зрадників-сепаратистів потрібно розстрілювати // YouTube – Режим доступу: <https://bit.ly/2YasG1h>

80
Тетяна Погукай. Оперативная обстановка по Луганской области за прошедшие сутки по состоянию на 25 июля 2014 года // Допис у Facebook – Режим доступу: <https://bit.ly/3FcxhB5>

81
В Антрациті викрали активіста, який захищав права водіїв // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://bit.ly/3m6F0Yp>

82
В Антрациті на Луганщині осколок убив дев'ятимісячне немовля // YouTube-канал ТСН – Режим доступу: <https://bit.ly/3kRiF10>

83
Полевая почта «Фактов». Выпуск 38-й // Факти та коментарі – Режим доступу: <https://bit.ly/3up0Z0I>

18 червня 2014 року озброєні люди у камуфльованому одязі на БТР викрали дільничного інспектора Антрацитівського райвідділу міліції Євтухова Юрія Олексійовича. Зв'язавши, його примусово посадили у бронетранспортер і вивезли в невідомому напрямку. Місце перебування Євтухова авторам звіту невідоме⁸⁰.

21 червня в Антрациті викрали керівника громадської організації «Захист прав водіїв» Віктора Данченка, а офіс організації розгромили – забрали оргтехніку й поламали меблі. Подальша доля викраденого невідома⁸¹.

25 червня жертвою збройного конфлікту став 10-тимісячний хлопчик. Дитина загинула від вогнепального осколкового поранення грудної клітини, отриманого внаслідок пострілу з гранатомета біля житлового будинку⁸².

10 липня бойовики організованих РФ підрозділів викрали Артема Далідовича. Озброєні козаки зупинили молодого хлопця біля магазину «Кентавр», посадили в авто й відвезли в невідомому напрямку. Родині Артема розповідали, що його залучили до примусових робіт (риття окопів тощо), але подальша його доля невідома⁸³.

Фото 38. Далідович А.О.
Джерело: <https://cutt.ly/VEUxOvz>

28.07.2014 року з робочого місця через проукраїнську позицію викрали директора «Укртелекома» Андрія Синякова⁸⁴ і протягом двох тижнів незаконно тримали у підвальному приміщенні суду, де до чоловіка застосовували тортури і психологічний тиск. На початку серпня 2014 року йому вдалося втекти з незаконного ув'язнення. Деякий час Синяков переховувався в місті, потім виїхав на підконтрольну урядові України територію.

“*Меня забрали прямо из рабочего кабинета. Группировка «Русь» – они себя называли людьми «Беса» (Игоря Безлера, одного з лідерів «ДНР» – прим.). Меня должны были увезти к нему в Горловку, но что-то не сложилось. Я был в «камере смертников» – они часто говорили, что я не выйду оттуда живым. Пытали людей на моих глазах и говорили: «Ты следующий». Так продолжалось четыре ночи подряд. [...] Держали меня в подвале суда, а это здание в 150-ти метрах от моего дома. Жена даже слышала выстрелы – может быть, как раз тогда, когда в меня стреляли. Поставили у стенки и выстрелили, совсем рядом – крошка от кирпича за шиворот посыпалась. И говорят: «Сильно не радуйся, это не последний твой расстрел». После этого они нашли в моем телефоне номер брата. Он живет далеко, в другой стране. Я этого не скрывал никогда. Набрали его, потребовали за меня 400 тысяч долларов. Таких денег у брата не было. Потом цену сбавили до 100 тысяч. Переговоры шли несколько дней. Тем временем мне казалось, что дело идет к концу: в моей импровизированной камере выключили свет – четверо суток просидел в кромеш-*

84

В Антраците похищен директор Укртелекома // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/14954>

ной тьме; не давали еды; воду, что была, растягивал по глотку. Спаслись удалось чудом. Началась какая-то междоусобная разборка: они, кажется, украли у казаков машину с оружием. В потасовке кто-то открыл двери в «камеры» в полной темноте, я не видел, кто это был. Главное, что смог уйти.

(Мовою оригіналу)⁸⁵

12 серпня учасники НЗФ «Русь» через сварку з їхнім очільником викрали приватного підприємця. Чоловіка утримували у приміщенні шахтобудівного управління №3 доти, доки його знайомий не заплатив викуп у сумі 100 000 гривень.

«На підвал» потрапили й місцеві лікарі. Окрім цього, було скоєно напади та пограбування суддів, які до 2014 року вели провадження щодо керівника НЗФ «Русь» Сергія Бондаренка.

“ *Также был случай, когда троих врачей (главврач больницы и еще двое врачей) забрали на подвал якобы за то, что у них много денег. Их вывозили на шурф шахты и говорили, что либо они отдают деньги, либо с ними тут и расправятся. На следующее утро врачей отпустили, денег у них не было. [...] Бондаренко был ранее судим, и посадил на подвал тех судей, которые ему раньше выносили приговор – судья Холин. А судьи Чигрина и Скнарина успели спрятаться. Чигрину ограбили и забрали машины, а у Скнариной все вынесли из квартиры.*

(Мовою оригіналу, свідок №56201)

23 серпня на рахунку НЗФ «Русь» додалося ще 2 вбивства цивільних мешканців міста. Під час сварки з очільником «Русі» Сергієм Бондаренком Валерія Голікова розстріляли з автомата. Того ж дня чоловік помер у лікарні, і бойовики НЗФ «Русь» вивезли його тіло у кар'єр смт Бокового-Платового. Свідком цих подій стала Любов Дніщенко. Ймовірно, саме через це згодом її також позбавили життя. У липні – вересні тіло жінки знайшли в околицях с. Вишневе Антрацитівського району.

У переліку вбитих у 2014 році можна знайти фермера Леоніда, який не приховував своїєї проукраїнської позиції.

“ *Фермера нашего завалили. Черный Леонид. Его убили, – в посадке нашли. Он был фермерским господарем, Ващевка. У него была сельскогосподарська индустрия, много земли было. У него была проукраинская*

открытая позиция. Дед стоял мощно, я не помню, какой у него возраст. Но его буквально в июле в посадке нашли. Не избитый, никакой – шло в голову.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

У вересні п'яні бойовики підрозділу В'ячеслава Пініжаніна зарізили мешканця Антрацита й закопали поблизу штабу. Із перехопленої телефонної розмови Пініжаніна з Козіциним відомо, що учасниками вбивства були Михайло Коваль («Шахтер») та росіянин «Шиза» (імовірно, Володимир Удалов⁸⁶). Під час бесіди Козіцин наказав не афішувати подій, а викопати тіло й вивезти⁸⁷.

86
Удалов Володимир Юрійович
// ЦД «Миротворець» – Режим
доступу: <https://cutt.ly/NTe13Ti>

87
Терористи так званої ЛНР
вбили мешканця Антрациту
(відео) // YouTube-канал Інфор-
маційно-аналітичного центру
нацбезпеки України – Режим
доступу: <https://bit.ly/3D1LP4B>

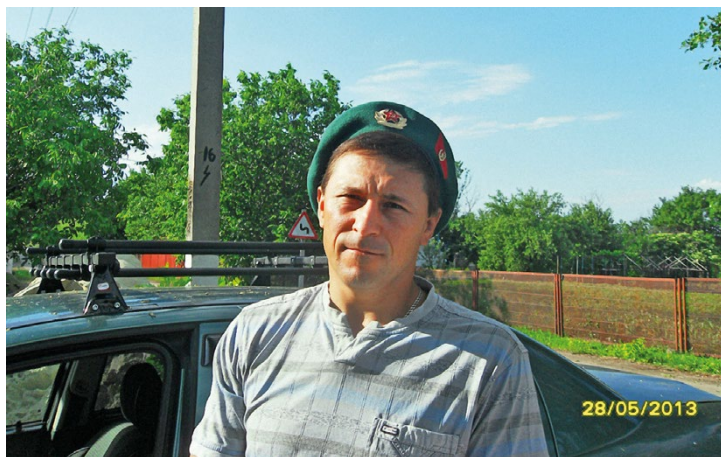

Фото 39. Коваль М.Ю.
Джерело: <https://bit.ly/3AVwvFP>

Приблизно тоді ж учасники НЗФ «Русь» убили ще трьох – членів ромської сім'ї із селища Щотове. Їхні тіла знайшли у полі за селищем Оріхове. В усіх трьох жертв були прострелені і обмотані скотчем голови⁸⁸.

Окрім пограбувань і вбивств цивільне населення страждало ще й через примусове виселення. 5 вересня 2014 року бойовики НЗФ «Русь» пограбували мешканця Антрацита і того ж дня побили його в лісосмузі неподалік міста. Керівник підрозділу Сергій Бондаренко наказав родині постраждалого покинути місто упродовж однієї доби.

Цього ж дня бойовики свавільно заарештували Сергія Скорохода. Його утримували в будівлі захопленого Антрацитівського суду (вул. Менжинського, 8) і майже за місяць закатували до смерті. Тіло вивезли на місцевість між селищами шахти №26 та Верхній Нагольчик, де спалили в автомобільних покришках.

14 листопада у селищі Кам'яне п'яні козаки після відпочинку в бані задля забави відкрили хаотичний вогонь на автобусній

88
Без строку давності. 102 нових свідчень... // Truth Hounds
– Режим доступу: <https://bit.ly/3m7YaNx>

зупинці і розстріляли молоду пару. Хлопець дістав наскрізне поранення ноги, а дівчині одна куля пробила грудну клітину, друга пройшла крізь праве стегно, таз, пошкодила внутрішні органи і застрягла у лівій нозі.

“ Парень провозжал мою дочь домой. И перед домом у нас остановка, недалеко. Они присели на 5 минут, чтобы посидеть, поговорить. И напротив остановки там у нас есть баня частная, там отдыхали военные из казачества и начали обстреливать остановку. Просто так. Было два огнестрельных ранения у дочери. Диагноз – полный разрыв спинного мозга.

*(Мовою оригіналу)*⁸⁹

89

18-летняя жительница Антрацита борется за полноценную жизнь. В неё стреляли ради забавы // YouTube-канал Телеканала Донбасс – Режим доступу: <https://bit.ly/3zPdbsn>

Одним із учасників розстрілу є мешканець Антрацита Олександр Вдовенко, позивний «Охотник». До 2014 року працював шахтарем, далі – член «Козачої національної гвардії Всеукраїнського війська Донського», Антрацитівський гарнізон, відділ «поліції». Після розстрілу людей бойовик разом із друзями поїхав з місця злочину на своєму авто.

Деякі мешканці зверталися по допомогу до так званих правоохоронних органів міста, але замість захисту вони потрапляли у ще складніше становище. Відомий випадок, коли жінка звернулася в «міліцію» «ЛНР» у зв'язку з пограбуванням її оселі. «Народна міліція» відреагувала на звернення: до жінки виїхала «оперативна група», яка заарештувала її чоловіка й сина і доставила їх у «комендатуру». Пограбування так і не розслідувано. Подальший перебіг подій невідомий⁹⁰.

90

Казачья «милиция» в Антраците: потерпевших берут в заложники // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/38389>

Серед незаконно заарештованих є й ті, кого звинуватили у «державній зраді». Валерій Тарасюк перевозив людей через лінію розмежування, а взимку 2019 року його засудили до 13 років за звинуваченням у шпигунстві. За версією бойовиків, Тарасюк займався перевезенням зброї та передавав її міським підпільникам⁹¹.

91

Вікторія Рощина. Ціна свободи. Кого Україна повернула, а кого віддала в межах обміну полонених // Громадське телебачення – Режим доступу: <https://bit.ly/2Y3Kpr6>

20 лютого 2015 року бойовики підрозділу НЗФ «Русь» викрали Олексія Костюкова. Ймовірно, його вбили того ж дня, біля шахтного ствола смт Бокове-Платове. Хлопець мав конфлікт із Сергієм Бондаренком ще до подій 2014 року. Свідок стверджує, що Олексія спочатку сильно били, потім запхнули у скат і спалили, все це знімалося на камеру. Із 20 лютого 2015 по квітень 2016 року чоловік вважався зниклим безвісти. У квітні 2016 року в шахтному стволі Бокового-Платового знайшли обгорілі залишки тіла та гільзи від автоматів.

Убитих і закатованих людей незаконні збройні формування вивозили за місто і позбувалися тіл будь-якими можливими способами. Так з'явилися орієнтовні місця масових поховань:

- **ствол шахти у Боковому-Платовому**

“ Я слышал, люди пропадают, слышал, людей находили в стволах шахтных. Но тоже – слухи рассказывали: понаходили кучу людей, которых сбрасывали в эти стволы шахтные. Вроде нашли до десяти человек. В посадках прикопанные, там находили много людей. Конкретно – такой информации нет.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

- **кар'єр у Боковому-Платовому**

- **ствол шахти №24**

“ Случай, с пропажей парня по имени Михаил. Небольшой предприниматель, забрали его к «Бондарю» на допрос, и он пропал. Нашли тело в 2019 – 2020 году в шурфе шахты №24.

(Мовою оригіналу, свідок №56201)

- **відстійник колишнього асфальтного заводу** (с. Зелений Гай), у якому знайдено труп чоловіка, загорнутого в ковдру зі зв'язаними скотчем руками й ногами⁹². У цьому ж селі незаконні збройні формування займали приватний будинок.

Згадані події є доказом масових порушень прав цивільного населення під час збройного конфлікту на Сході України. Переважно злочини здійснювалися на політичному, національному та фінансовому ґрунті, і жодним чином не були зумовлені військовою необхідністю.

МІЛІТАРИЗАЦІЯ ДІТЕЙ

Задовго до подій 2014 року становище освіти дітей на Сході України було не надто привабливе. У більшості шкіл навчання проводилося російською мовою, із поширенням російських наративів. Навчання українською у школах запроваджувалося за бажанням, для цього створювались окремі класи. Деяким батькам, охочим дати дітям освіту державною мовою, доводилось обирати для цього навчальні заклади в інших населених пунктах, незважаючи на велику відстань і погану логістику.

92
Тетяна Погукай. Оперативная обстановка по Луганской области за прошедшие сутки по состоянию на 27 июня 2014 года // Допис у Facebook – Режим доступу: <https://bit.ly/2Y88o8N>

“ Со всех школ в Антраците и Антрацитовском районе у нас была одна украинская школа. На 7-й, на шахтном поселке – далеко очень, дискомфортно, логистики не было, маршрутки – это ужас. И украинский класс из трех классов – один. И директор школы оттуда, Кияшко, он из Сумской области где-то, мы и сейчас поддерживаем с дядькой отношения, с директором школы, и тогда дружили. Репарка к «угнетенности».

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

У травні 2014 року внаслідок початку бойових дій школи в місті та Антрацитівському районі змушені були тимчасово призупинити освітній процес. Через присутність у місті невідомих озброєних осіб відпускати дітей до закладів освіти було небезпечно.

“ Школы функционировали, но вот Алиса не ходила ни на танцы, ни в школу, потому что там через площади... В апреле она еще ходила, а вот когда уже на площади районную администрацию заняли, она испугалась и уже она не ходила, потому что далеко было ей идти, минут 20. Мы просто не отпускали ее, но дети-то ходили.

(Мовою оригіналу, свідок №56238)

Поки школи не працювали, російські проксі-формування залучали дітей до участі у збройному конфлікті. Відомо, що принаймні один учасник НЗФ був 15-річним хлопцем, який пішов на службу влітку 2014 року: «У них охрани не хватало. Попросился помогать, дали автомат — стоял на воротах»⁹³.

Восени 2014 новий навчальний рік таки розпочався, але вже з нововведеннями маріонеткової «ЛНР». Майже одразу тут упровадили мілітаризацію дітей і героїзацію учасників НЗФ: представники проксі-сил РФ відвідували заклади освіти з подарунками, розповідали про власні місця «бойової слави» та загиблих «героїв Новоросії». Замість українських класів у межах «патріотичного виховання» у школах започаткували кадетські класи з «новою історією».

“ Детей с оружием в руках не видела, знаю, что сейчас во второй школе сделали казачий класс, у знакомой девочка там учится. Учат военной подготовке, обучению с оружием.

(Мовою оригіналу, свідок №56201)

93

Видеофакт: В Антраците воюет 15-летний «ополченец» из Северодонецка // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/62442>

У кадетських класах передбачено, що діти перебувають на навчанні з 8 години ранку до 18:00. Упродовж цього часу вони мають проходити загальну освітню програму «ЛНР», вивчати історію козацтва Луганщини, відвідувати такі заняття, як «Юный армеец», та екскурсії місцями «бойової слави» «ЛНР», спортивні секції. Метою таких класів є сформувати в учнів громадянську позицію, любов до «вітчизни» та патріотизм. Засновники програми не заперечують, що це – підготовка майбутніх захисників так званої Луганської народної республіки, тому потрапити до «козачого» класу можуть лише діти з бездоганними показниками здоров'я⁹⁴.

У 2021 році влада «Луганської республіки» вирішила скоротити кількість навчальних закладів, через це одну школу в Антрациті закрили, натомість відкрили кадетський корпус. Навчатися в ньому можуть і хлопці, й дівчата⁹⁵. Автором цієї ідеї є депутат Державної думи РФ від партії «Единая Россия» Віктор Водолацький – до 2018 року лідер організації «Союз Казаков-Воинов России и Зарубежья», до складу якої входили відомі причетні до позасудових страт на Сході України козацькі угруповання, такі, як «Козачий союз «Область війська Донського». До 2013 року Водолацький був отаманом «Всевеликого войска Донского», яке брало активну участь в окупації Антрацита.

КУЛЬТУРНІ ТА РЕЛІГІЙНІ ЦІННОСТІ

Відповідно до Конвенції про захист культурних цінностей від 14 травня 1954 року⁹⁶, у разі збройного конфлікту культурні цінності не повинні використовуватись як военні цілі. Влітку 2014 року члени НЗФ зняли з постаменту культурну пам'ятку – танк Т-34, установлений поблизу Антрацитівського будинку культури як пам'ять про визволителів міста. Метою бойовиків було відреставрувати танк і використовувати як бойову одиницю техніки на передовій⁹⁷.

94

Антел+, «Вести», Об открытии кадетского класса в средней школе №3 г. Антрацит, 25 августа 2020 г. //YouTube-канал Родной Антрацит – Режим доступу: <https://bit.ly/39LHV39>

95

«Единая Россия» обещает «лучший в России» кадетский корпус на Донбассе // Радио свобода – Режим доступу: <https://bit.ly/3zFcyVCG>

Фото 40. Водолацький В.П.
Джерело: <https://cutt.ly/uEUhTy9>

96

Конвенция о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта 14.05.1954 года // Офіційний веб-портал Верховної Ради України – Режим доступу: <https://bit.ly/3zVqEyW>

97

Тетяна Погукай. Оперативная обстановка по Луганской области за прошедшие сутки по состоянию на 7 июля 2014 года // Допис у Facebook – Режим доступу: <https://bit.ly/3kTlo9T>

Фото 41. Демонтаж
танка Т-34
Джерело: <https://bit.ly/3F5bLhc>

Восени 2014 року російські проксі-формування захопили храм для власних військових потреб. Озброєні особи зайшли в молитовний дім і примусово звільнили приміщення. На той час у підвалі приміщення Дому молитви для всіх народів було організовано бомбосховище і благодійна кухня, а в самій церкві постійно перебували люди з інвалідністю⁹⁸. У 2015 році бойовики «ЛНР» захопили Дім молитви Церкви євангельських християн-баптистів, заявивши, що використовуватимуть храм як казарму⁹⁹.

На території Антрацитівського району діяли переважно церкви Московського патріархату, і деякі священники, що до нього належали, були залучені у військовий конфлікт.

“ Церковь – это оплот сепаратизма. Особенно церковь Есауловская. Там батюшка – КГБшник, как потом выявилось, присланный за несколько лет туда настоятелем. И он тоже тогда... Он заезжал в чужие дома, этот батюшка. Опять – это не наша история, мы не имеем права ее озвучивать. Мы знаем их хорошо очень. Дом «ушел», добротный дом: просто хозяину намекнули, что «или жизнь, или дом». Он успел принять правильное решение и батюшка заехал.

Та так же, как и Антрацитовский батюшка, там у них все четко: «Это наши освободители, русский мир, православная вера». Это смешно, но там – не смешно... Это народу – бабушки, женщины, все, что им говорят... Что тут греха таить, ты помнишь, как теща говорила – «если приняли, значит, было за что?» – родная теща.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

98 В Антраците захватили «молитвенный дом» // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/29260>

99 В Антраците боевики захватили молитвенный дом и будут использовать как казарму // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/74291>

Фото 42. Місцевий священик, учасник НЗФ о. Сергій, якого помітили в с. Єсаулівка зі зброєю в руках. Погрожуючи особистою розправою, заборонив ховати тіла загиблих під час відступу прикордонників України
Джерело: <https://bit.ly/3BYQh3R>

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

З 2014 року вести підприємницьку діяльність в Антрацитівському районі стало майже неможливо – кожне угруповання вимагало плату за торгівлю, в іншому разі погрожували відібрати товар. Підприємства грабували й нищили, а ті, що залишилися, обклали податками.

Так само було знищено й редакцію Антрацитівської газети «Неделя инфо». Погрожуючи зброєю, члени російських проксі-сил відібрали та розбили особисті телефони працівників, побили камери спостереження і частково поламали офісну техніку. Розгромивши редакцію, бойовики пограбували салон комп'ютерної техніки, а наступного дня викрали майно із двох магазинів¹⁰⁰.

Цієї ж осені проксі-формування РФ зобов'язали власників бізнесу перереєструвати свою підприємницьку діяльність – на «ЛНР». У разі виконання наказу козаци давали гарантії безпеки. Сама процедура перереєстрації була така: на аркуші паперу записувалося прізвище в обмін на певну суму грошей, водночас жодних документів про сплату коштів підприємці не отримали¹⁰¹. До того ж, усі зареєстровані за «новими законами» повинні сплачувати 20% податку на прибуток представникам НЗФ. Обіцянок захистити бізнес ніхто не виконував.

“*Маємо сімейний бізнес, не можемо спокійно працювати внаслідок тиску з боку «ЛНР» та «Козацької народної гвардії»: вимагають змінити ліцензію, виплачувати податки не в українські державні органи, а до терористичних угруповань «ЛНР» та «Козацької народної гвардії».*

(Мовою оригіналу, свідок №56208)

100
Антрацит: вооруженные люди разгромили редакцию местной газеты и несколько магазинов в городе // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/1620>

101
В Антраците боевики объявили «перерегистрацию» бизнесменов // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/30033>

102
Вугілля з шахт Ахметова найманці везуть до Росії// Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://cutt.ly/yEUhUPb>

103
В Антраците закрылась шахта «Комсомольская». Шахтеры отказались работать // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/31991>

104
Шахтарі Антрациту відмовилися перейти на бік «ЛНР» – РНБО // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://cutt.ly/FEUh2ху>

Із початком окупації шахти опинилися під контролем бойовиків. Відтоді влада «ЛНР» незаконно продає корисні копалини України та використовує труд шахтарів, не забезпечивши їм належних умов праці. Також шахти грабують і просто затоплюють. Станом на вересень 2014 року проксі-сили РФ вивезли в Росію майже 15 тисяч тонн високоякісного концентрату з шахти «Червоний партизан» та сусідніх вугільних підприємств, заблокувавши поставку вугілля українським споживачам¹⁰². Водночас самі вугільні підприємства перестали отримувати фінансування на заробітну плату і підтримання обладнання в робочому стані.

Фактично, зважаючи на несплату компенсації за працю, цей випадок можна класифікувати як використання примусової праці цивільного населення або рабство, що заборонено і нормами міжнародного гуманітарного права, і національного законодавства.

Цього ж місяця проксі-сили РФ заявили про те, що за браком грошей у «бюджеті ЛНР» виплачувати зарплатню та пенсію нічим. Через це гірники шахти «Комсомольська» відмовилися виходити на роботу¹⁰³. Крім того, шахтарі зазнавали постійного психологічного тиску з боку окупаційних проксі-формувань, які намагалися змусити гірників до участі в бойових діях проти власної держави у складі НЗФ. Незважаючи на погрози бойовиків, шахтарі відмовилися підтримувати «ЛНР»¹⁰⁴. Також гірники не мали змоги безпечно добиратися до місця роботи.

“ Я помню, были казусы, когда ввели комендантский час, а шахтерам в ночную надо ехать на шахту, с шахты – движение все равно продолжалось. Что-то там этих шахтеров трепали, что-то они выясняли. Сложно было ночью попасть на «Комсомолку», у нас там шахта «Комсомолка» была самая модная. И постоянно какие-то непонятки были с этим. Кто отказывался в ночную смену идти, их там «тормозили» по ночам, выводили, обыскивали, какие-то были с этим трудности, я слышал.

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Уже в грудні 2014 на шахті «Комсомольська» усіх робітників вимушено відправили у безоплатні відпустки, аргументуючи це незмогою виплачувати заробітну плату. Останні виплати працівникам надійшли у липні. Схожа ситуація спостерігалася й на інших державних вугільних підприємствах на тимчасово окупованих територіях¹⁰⁵. Шахта «Комсомольська» діяла до 2015 року, потім тимчасово зупинила роботу.

Фото 43. Шахта «Кріпінська»
Джерело: <https://cutt.ly/9EUhf4I>

Через неспроможність забезпечити належне функціонування підприємств – відновити підйомне обладнання, ліквідувати підтоплення шахтних горизонтів, проведення відновлювальних робіт – у 2015 році окупаційна влада починає закривати й затоплювати шахти. На території Антрацитівського району під ліквідацію потрапляє шахта «Кріпінська»¹⁰⁶. Тоді ж працівники шахти «Партизанська» вперше спробували організувати страйк з вимогою виплати боргів. У відповідь на це декількох шахтарів посеред ночі викрали, вивезли за місто, дали їм лопати і змусили рити ями, погрожуючи життю їхніх родин. Унаслідок протесту шахтарів відпустили, а організаторів страйку звільнили з роботи¹⁰⁷.

Працівники вугільних підприємств, які продовжили роботу, роками скаржаться на систематичну заборгованість виплат. У 2018 році з урахуванням попереднього досвіду в Антрацитівському районі починається черговий страйк: у грудні 18 гірників шахти «Партизанська» відмовилися підійматись на поверхню через тривалу невиплату грошей. Унаслідок організаторів страйку знову вирішили звільнити¹⁰⁸. Оскільки їхніх вимог

105

У терористів масово закривають заводи // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступу: <https://cutt.ly/8EUh5fX>

106

«ЛНРовцы» готовятся уволить 1500 шахтеров // ИРТА-FAX – информационный портал – Режим доступу: <https://cutt.ly/gEUjgcY>

107

Вивезли големи й змусили рити ями: журналіст розповів, чим закінчився страйк у «ЛНР» (фото) // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://cutt.ly/4EUjvwm>

108

В Антраците горняки шахты «Партизанская» объявили забастовку, но были сразу же покараны // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/312573>

Окупанти силою придушили акцію протесту шахтарів під Луганськом – ІС // Інформаційне агентство УНІАН – Режим доступу: <https://cutt.ly/OEUjZwe>

Фото 44. Шахта
Комсомольська

Джерело: <https://cutt.ly/XEUjkaw>

За роки окупації шахти постійно «реорганізують», працівників звільняють і повторно приймають на «нове підприємство» – так борги перед робітниками обнуляються і залишаються на балансі старих підприємств. Зважаючи на такі обставини, у 2020 році гірники шахти «Комсомольська» влаштували найтриваліший страйк – 11 діб під землею.

5 червня 128 гірників, перебуваючи в шахті, відмовилися підійматись на поверхню. На це керівництво підприємства заборонило рятувальникам спускати їжу учасникам протесту й зазначило, що їх усіх буде звільнено. Згодом шахтарям дозволили спустити продукти харчування.

7 червня російські проксі-сили заблокували мобільний зв'язок і соціальні мережі, щоб не допустити поширення інформації. Місто закрили, аргументуючи це пандемією коронавірусу, перекрили підходи до шахт, а шахтарів знову позбавили харчування¹¹⁰ – протестувальники опинилися у блокаді. Водночас розпочинаються масові викрадення організаторів страйку, обшуки та вилучення комп'ютерної техніки. Незаконно затриманих осіб доставляли в Луганськ до «МГБ ЛНР», де допитували й катували. На допитах окупаційна влада «ЛНР» дізнавалася про інших активістів, тож викрадення тривали, загалом зникло 28 осіб. До кінця липня їх усіх звільнили з-під варті¹¹¹.

110

Шахтёры в блокаде. Шахта «Комсомольская» (Антрацит, ЛНР). 07.06.2020. // YouTube-канал Фонд рабочей академии – Режим доступу: <https://cutt.ly/eEUj8wS>

111

Бунт под землёй. Александр Васьковский о забастовке на шахте Комсомольская // По-живому // YouTube-канал Константин Семин – Режим доступу: <https://cutt.ly/ZEUkoot>

Фото 45. Агітаційна листівка, Антрацитівський р-н
Джерело: <https://cutt.ly/AEUJIAU>

Станом на 11 червня під землею залишалося понад 119 осіб. Гірники оголосили голодування, а їхні сім'ї влаштували мітинг біля адміністрації. До вимоги виплатити заборгованість із заробітної плати додалися нові – визволити викрадених шахтарів і гарантувати безпеку учасникам протесту та їхнім родинам у разі завершення страйку¹¹².

15 червня глава «ЛНР» Леонід Пасічник підписав наказ, яким заборонив кримінальне переслідування колективу шахти «Комсомольська» та членів їхніх родин, а також зобов'язав підприємство погасити заборгованість із заробітної плати за один місяць і розв'язати питання виплати загального боргу до кінця липня. Отримавши гарантії недоторканності, гірники завершили страйк і піднялися на поверхню¹¹³.

112
В Антраците горняки шахты «Комсомольская» продолжают забастовку и объявили голодовку // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/328171>

113
Шахтеры ЛНР прекратили забастовку, добившись гарантий по выплатам // ИА EADaily – Режим доступу: <https://cutt.ly/mEURPF>

ОБСТРІЛИ

У самому місті Антрацит масштабних бойових дій не відбувалося, але околиці міста періодично потрапляли під обстріли.

“*Потом отец кента моего рассказывал, что они (НЗФ – прим.) под дом к нему, у него крайний дом района. Они под дом к нему подъезжали, отстреливались – три выстрела делали, быстро собирались и уезжали. Куда они стреляли, куда это прилетало – он не в курсе был. Вот это и все, Антрацит – это глубокий тыл. Это почти возле границы России, там особо обстрелов и боевых действий не было. Между собой они воевали, стреляли.*

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

На думку одного з опитуваних, обстріли тривали від травня 2014 року з обох сторін. У постраждалого пошкоджено будинок у с. Садове: вибито пластик, вікна, зруйновано дах, з'явилися тріщини в опорній конструкції. Окрім цього, зруйновано господарські приміщення, від «Градів» горів город. Імовірно, від мінометного обстрілу постраждали й сусіди – один загинув, інші дістали поранення, опіки й контузії.

Інший мешканець Антрацита повідомив про обстріли в період із березня по жовтень 2014 року. Унаслідок артобстрілів на вулиці Петровського було пошкоджено 4 будинки та школу.

У серпні 2014 року залізничне полотно між Антрацитом і станцією Карахаш обстріляли авіацією. Чи розміщувалася військова техніка проксі-сил РФ на цій ділянці, авторам звіту невідомо.

“*Только прошли вот этот участок железной дорогой – услышали рев самолета. Прошли еще буквально метров 50, там свернули на жилую улицу – раздался взрыв, громкий такой, мощный. Мы пригнулись. Люди, которые находились в этот момент на улице, начали тоже разбегаться, прячаться кто куда. Следующее, что запомнилось конкретно – это то, что щебенка начала лететь над головой. Вот эта щебенка, что лежит между шпалами, начала сечь деревья, по домам бить, окна. Было любопытно по-*

смотреть, что это так взорвалось, что случилось. Но было страшно, потому что самолет продолжал делать круги над железнодорожным полотном, над Центральной (поселок шахты «Центральная») в целом. Поэтому, естественно, мы не рискнули и пошли очень осторожно, перебежками от дерева к дереву, на работу.

(Мовою оригіналу)¹¹⁴

Цього ж дня речник інформаційно-аналітичного центру РНБО Андрій Лисенко заявив про нанесення точкових ударів авіації по базах і опорних пунктах проксі-сил РФ та знищення колони військової техніки поблизу населеного пункту Антрацит¹¹⁵.

12 серпня російські проксі-формування обстріляли Центральний ринок Антрацита¹¹⁶, серед загиблих – дві жінки, п'ятеро поранених.

“ *На рынок одна мина попала, но казачки признались, что это они. Типа мина была то ли с плохим оперением, или что – куда-то она полетела, попала в рынок. Это они признали. Мина на рынке упала, когда меня уже там не было. Лето – начало осени. У меня просто знакомый жил там возле рынка, я с ним созванивался и он мне рассказывал. Он слышал эту мину: она летела и не свистела, а шуршала. И ляпнулась где-то там на рынке.*

(Мовою оригіналу, свідок №56204)

Очевидці згадують, що це був не єдиний обстріл із боку проксі-сил РФ:

“ *У серпні 2014 року під час обстрілу на тренувальному майданчику загинуло 4 людини – це справа рук місцевого «ополчення», яких знали в обличчя.*

(Мовою оригіналу, свідок №56209)

114

Антел+, «Знай и помни свою историю» (авиаудар по Антрациту 9 августа 2014 года), 18 августа 2020 г. // YouTube-канал Родной Антрацит – Режим доступа: <https://cutt.ly/EEUIGbV>

115

Українська авіація знищила техніку бойовиків // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – Режим доступа: <https://cutt.ly/hEUI2zr>

116

В Антраците обстреляли рынок. Есть погибшие и раненые (фото) // Informator.media – Режим доступа: <https://informator.media/archives/21356>

ГУМАНІТАРНА СИТУАЦІЯ

117
Государство не может обеспечить выплату пенсий в Антраците // Informator.media – Режим доступу: <https://informator.media/archives/916>

Із 2014 року незаконні збройні формування нищать інфраструктуру міста: спочатку пограбували відділення банків, а потім підприємства і магазини. Уже в червні для мешканців Антрацита припинилися виплати пенсійного забезпечення¹¹⁷.

“ Уже «Приватбанк» разбомбили, закрыли его. Банковские учреждения уже закрылись на момент июня, а в мае это все, по-моему, еще работало. Так уже, с натяжкой – страшновато все было. Магазины еще не грабились.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

У липні в місті почалися труднощі з продуктами харчування, паливом і медикаментами, отримати медичну допомогу ставало дедалі складніше. Мережеві магазини згорнули діяльність, а приватні постачальники не мали змоги добиратися до населених пунктів.

“ По лекарствам – распродавали то, что осталось, и все. Завозить уже не завозили – уже тогда, в конце июня, – проблематично. Июль – август – вообще.

(Мовою оригіналу, свідок №56238)

“ У меня жена беременная была, и мы узнали, что в нашем роддоме нет каких-то препаратов – они уже не могут принимать роды, а у нас седьмой или восьмой месяц, нам рожать надо, и мы выехали в Харьков. Ну, в роддоме прекратилось снабжение. Уже не было каких-то препаратов нужных, роды они уже не могли принять, какие-то операции уже отменяли. Это в самом начале, блокпосты как поставили.

(Мовою оригіналу, свідок № 56204)

Як і в інших містах регіону, в Антрациті почалися проблеми з мобільним зв'язком та інтернетом, а крім цього – перебої в електропостачанні.

“ Связь была отвратительная – ее не было. Не то, что там выйти на бугор, просто позвонить кому-то – 101 не работало. Питание было, тогда еще логистика работала, «Новая почта» работала, все работало. Машины ходили. Это уже с июня – июля все [началось]: начали грабить машины «Новой почты», потом грузовики с продуктами уходили в «фонд ополчения», конкретики я сейчас не помню. Вам бы в 2015 году это спрашивать.

(Мовою оригіналу, свідок №56199)

За браком соціальних виплат і заробітної плати та з огляду на складні життєві умови 22 вересня мешканці Антрацита вийшли на мітинг, під час якого представники НЗФ РФ погрожували учасникам розстрілом. Тільки після цього люди почали отримувати гуманітарну допомогу.

“ В Антраците на предприятии пенсионерам, кому за 75 лет, выдавали гуманитарную помощь российскую, просроченную. Получала один раз для родителей, но это было ужас: очередь, все кричат, бьются.

(Мовою оригіналу, свідок №56203)

Нині в місті скрута з медичними закладами: більшість медпрацівників покинули тимчасово окуповану територію. Для інших фахівців роботи майже немає, частина підприємств припинила діяльність. У молоді залишається дуже мало реальних варіантів працевлаштування – вступити до лав НЗФ «ЛНР» або ж змінити місце проживання.

“ Почти ничего не работает. Стараются закрыть все остальные предприятия. Мужчин призывного возраста стараются загнать в армию «ЛНР» и «ДНР», чтобы воевали на стороне этих террористических организаций, это делается искусственно: людей прямо на остановке хватают, молодых ребят, и тянут в военкомат. Я пенсионер, я на работу не устраиваюсь, а людям тяжело, особенно молодежи – работать нигде. Как пенсионеру выплачивают пособие, но это пособие буквально за неделю сгорает.

(Мовою оригіналу)¹¹⁸

118

Дзвінок в студію «Прямого» з окупованого Антрацита: над людьми знущаються, ліків нема // YouTube-канал Телеканал «Прямий» – Режим доступу: <https://cutt.ly/TEUzxA8>

ПАТРІОТИЧНИЙ АНТРАЦИТ

119

Фотофакт: «Долой окупантов!»
- так тепер привітують «казаків» жителі міста Антрацит // Informator.media - Режим доступу: <https://informator.media/archives/49094>

Після встановлення тимчасової влади окупаційної «ЛНР» патріотично налаштовані містяни почали підпільну боротьбу за Україну. Слід зауважити, що від самого початку серед мешканців Антрацита проросійський рух не був дуже поширеним.

У листопаді 2014 року в місті з'явилися написи «Долой окупантов!». Також почали розповсюджуватися анонімні листівки, в яких засуджуються дії бойовиків¹¹⁹.

Фото 46. Напис «Долой окупантов» у м. Антрацит
Джерело: <https://bit.ly/3pkTYgA>

120

В Антрациті «казаків» зобов'язали торговців доносити на покупців синьої та жовтої фарби - ЗМІ // Інформаційне агентство УНІАН - Режим доступу: <https://cutt.ly/dEUzNe2>

У відповідь представники «Всевеликого війська Донського» взяли на особливий контроль усіх торговців лаками й фарбами та зобов'язали їх щоденно звітувати про тих, хто купує синю й жовту фарбу. У разі придбання синьої та жовтої фарб одночасно, торговцям наказано негайно повідомляти в козачу «комендатуру»¹²⁰. Також посилено патрулювання вулиць у нічний час, щоб запобігти появі нових українських написів. Утім, це не дало очікуваного результату, адже схожі написи та графіті стали з'являтися ще частіше.

121

«ЛНР» допекла мешканцям Антрацита і Стаханова // Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» - Режим доступу: <https://cutt.ly/MEUz5QQ>

Навесні 2015 року в місті відбулися стихійні мітинги, на яких мешканці висловлювали невдоволення агресивною політикою тимчасової окупаційної влади «ЛНР»¹²¹. Основні причини обурення – нестача продовольства, ліків і грошей, високий рівень злочинності. Містян, які вийшли на мітинг, члени НЗФ одразу розганяли. Згодом у соціальних мережах з'явилися світлини з популярним у 2014 – 2015 роках неофіційним символом Збройних сил України на фоні адміністрації Антрацита¹²².

122

Фотофакт: укроб в центрі окупованого Антрацита // Informator.media - Режим доступу: <https://informator.media/archives/102474>

Фото 47. Патріотичні написи, м. Антрацит
Джерело: <https://cutt.ly/qEUzmUS>

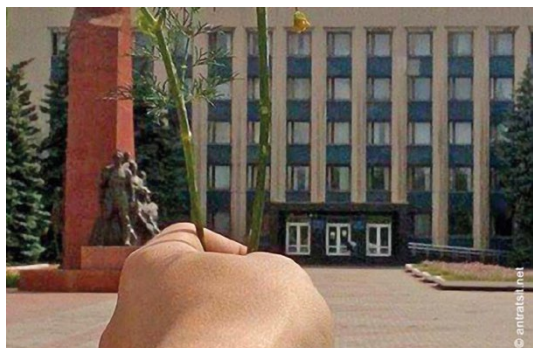

Фото 48. Неофіційний символ Збройних сил України, м. Антрацит
Джерело: <https://cutt.ly/REUzEF4>

Фото 49. Напис біля залізничної станції, м. Антрацит
Джерело: <https://cutt.ly/IEUxf6J>

У 2015 році у так званій Луганській народній республіці провели моніторинг аналогового телебачення та заборонили трансляцію українських телеканалів: на думку керівників «ЛНР», вони проводили проукраїнську агітацію і дискредитували «республіку»¹²³.

Відтоді становище лишилося незмінним – транслюється мовлення російських телеканалів, проукраїнські написи поновлюються, а прапори «ЛНР» іноді зривають з адміністративних установ і спалюють.

123
Тымчук: ЛНР запретила кабельним операторам транслировать украинское ТВ // ИРТА-FAH – інформаційний портал – Режим доступу: <https://cutt.ly/kEUxWWt>

Під час збору інформації про події на Сході України з 2014 року Центр документування зберіг свідчення жителів Антрацита й Антрацитівського району. Відомо, що місцеві органи державної влади фактично передали місто під контроль проксі-сил РФ без спротиву. Надалі незаконні збройні формування Російської Федерації захоплювали адміністративні установи та приватні будинки під військові штаби, що не підлягало принципу військової необхідності. Місто використовували як своєрідну транзитну базу, де накопичували військову техніку та переправляли її на різні ділянки активних бойових дій.

Наявні докази свідчать про те, що принаймні від травня 2014 року на території міста й району перебували російські козаки, а згодом і приватні військові компанії РФ. Велика різноманітність незаконних угруповань створила конкуренцію та міжусобну боротьбу за контроль над територією.

З опрацьованих джерел встановлено прізвища осіб, які вчиняли протиправні дії: грабували, викрадали, катували, утримували у місцях несвободи та вбивали людей. Наведений опис знущань не є вичерпним і містить багато інших випадків психологічного і фізичного насилля та потребує ретельного розслідування.

Окремою категорією постраждалих є діти, яких окупаційна влада намагається використати у конфлікті та нав'язати їм «патріотичне виховання «ЛНР» на основі героїзації незаконних збройних формувань, спотворюючи історію і перебіг подій. Деякі угруповання залучали дітей безпосередньо до участі у воєнних діях.

Незаконні збройні формування свідомо руйнували інфраструктуру міста з метою збагачення, порушуючи права цивільного населення. Місто розграбовували й обстрілювали; припинилися виплати заробітної плати; шахти більше не діють. Окрім цього, тимчасова окупаційна влада знищує свободу слова і право на національне самовизначення.

Незважаючи на ці обставини, Антрацит залишається чи не єдиним містом на окупованій території, де мешканці намагаються чинити відкритий спротив окупації.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ОЧЕВИДЦІВ ПОДІЙ

11

Центр документування збирає інформацію про воєнні злочини і порушення прав людини в зоні проведення Операції об'єднаних сил (ООС), а також ідентифіковує причетних до скоєння злочинів осіб. Ми працюємо зі справами щодо воєнних злочинів, унаслідок яких:

- зруйновано житло і через це постраждали або загинули його власники;
- цивільних осіб узято в заручники, викрадено; цивільні особи зникли безвісти або їх убили озброєні групи;
- особі чи групі осіб погрожували, а також переслідували за політичною, релігійною чи іншою ознакою;
- через перестрілку, артобстріл або мінну небезпеку загинули цивільні особи;
- будь-кого змушували до вступу в незаконні збройні формування;
- скоєно інші воєнні злочини.

Додатково збираються: докази контролю Російської Федерації над незаконними збройними формуваннями; інформація про загиблих серед цивільних осіб, особового складу Об'єднаних сил та учасників НЗФ; відомості про місця масових поховань.

Якщо ви стали свідком подій у зоні проведення ООС, зв'яжіться з нами за вказаними контактами:

телефоном: +38 096 060 7670

через e-mail: center.doc@helsinki.org.ua

через Facebook: <https://www.facebook.com/documentator/>

на адресу: 04070 м. Київ, вул. Фролівська 3/34 (для ЦД УГСПЛ)

СПИСОК
ЗАГИБЛИХ¹²⁴

124
Мапа пам'яті – Режим доступу:
<https://memorialmap.org/map>

Загиблі від початку встановлення контролю Російської Федерації на Сході України (з весни 2014 року) в Антрациті й Антрацитівському районі цивільні особи

		Дата народження	Дата загибелі
1	Александров Єгор Артемович	25.08.13	24.06.14
2	Бугайова (Сидоренко) Анастасія Олександрівна	27.12.90	08.08.14
3	Бугайова Анна Тимофіївна	12.07.14	08.08.14
4	Бурихін Олег Олександрович	21.10.76	09.05.14
5	Бурихіна (Гайворонська) Ірина Іванівна	28.08.72	09.05.14
6	Відак Ляна Раджівна	27.08.07	2014
7	Відак Маргарита Олександрівна	1986	2014
8	Гарбаньов Володимир Євгенович	13.05.14	26.08.14
9	Глущенко Тетяна Федорівна	08.06.54	2014
10	Голіков Валерій	Дата невідома	23.07.14
11	Гришук Олексій Євгенович	10.03.70	Дата невідома
12	Дніщенко Любова	Дата невідома	Дата невідома
13	Ігнат'єв Микола Іванович	Дата невідома	Дата невідома
14	Коршунова Галина Володимирівна	20.02.60	09.08.14
15	Костюков Олексій	Дата невідома	Дата невідома
16	Логачев Олег Миколайович	03.10.58	Дата невідома
17	Масякін Микола Миколайович	24.01.81	Дата невідома
18	Носко Любова Олександрівна	24.08.91	12.08.14
19	Петренко Олександр Володимирович	03.04.60	11.06.14
20	Погодін Віктор Петрович	01.01.49	22.08.14
21	Погодіна Тетяна Олексіївна	12.05.53	22.08.14

22	Решетняк Максим Федорович	15.07.90	Дата невідома
23	Саліта В'ячеслав Антонович	18.08.37	28.08.14
24	Сидоренко Олена Володимирівна	01.05.68	08.08.14
25	Скороходов Сергій	Дата невідома	Дата невідома
26	Скрипніков Олександр Олексійович	02.12.67	Дата невідома
27	Ткаченко Анатолій Олександрович	14.07.77	Дата невідома
28	Федоренко Марина Олексіївна	1964	2014
29	Чернишова Любов Вадимівна	Дата невідома	Дата невідома
30	Чернікова Наталія Іванівна	07.10.59	Дата невідома
31	Чернікова Наталія Едмундівна	28.10.72	12.08.14
32	Черній Леонід	Дата невідома	2014
33	Щербакова Галина Борисівна	Дата невідома	Дата невідома
34	Юхно Дмитро Григорович	24.02.37	Дата невідома

Загіблі від початку встановлення контролю Російської Федерації на Сході України (з весни 2014 року) в Антрациті й Антрацитівському районі військовослужбовці Об'єднаних сил

		Дата народження	Дата загибелі
1	Бакунов Євген Валерійович	06.12.91	07.08.14
2	Білокобильський Сергій Михайлович	25.01.83	19.07.14
3	Василенко Олександр Васильович	25.05.82	06.08.14
4	Діхтієвський Віктор Миколайович	06.08.66	06.08.14
5	Заєць Олексій Євгенійович	30.03.81	24.08.14
6	Кислицький Олег Володимирович	30.03.83	06.08.14
7	Кумановський Віктор Анатолійович	19.02.75	07.08.14
8	Кучеренко Олександр Миколайович	05.04.82	24.07.14
9	Присяжнюк Ігор Васильович	11.01.77	07.08.14
10	Птіцин Віталій Ігорович	23.11.80	06.08.14
11	Пушняк Павло Анатолійович	21.02.78	06.08.14
12	Сало Микола Ігорович	17.12.92	06.08.14

13	Семенов В'ячеслав Анатолійович	23.07.69	17.02.15
14	Сиротін Євгеній Олексійович	05.12.92	06.08.14
15	Третяк Петро Анатолійович	03.08.72	06.08.14
16	Хортів Ернест Олександрович	08.09.94	06.08.14
17	Янович Вадим Миколайович	28.01.79	08.08.14
18	Яцковець Петро Михайлович	26.06.71	24.08.14

Загиблі від початку встановлення контролю Російської Федерації на Сході України (з весни 2014 року) в Антрациті й Антрацитівському районі учасники НЗФ

		Дата народження	Дата загибелі
1	Алексєєв Олексій	Дата невідома	Дата невідома
2	Астахов Сергій Володимирович	27.08.85	30.10.14
3	Атаманюк Олександр Сергійович	11.08.93	28.07.14
4	Бірюков В'ячеслав Вікторович	21.09.74	09.08.14
5	Величко Денис Ігорович	21.01.90	28.08.14
6	Галицький Віталій Юрійович	03.03.77	16.08.14
7	Гладких Роман Володимирович	15.10.74	28.07.14
8	Глобчастий Олександр Геннадійович	17.11.88	26.06.16
9	Гнилицький Олександр Васильович	16.07.74	27.01.15
10	Гретченко Андрій Петрович	14.08.67	18.07.14
11	Грищук Дмитро Олександрович	23.07.82	19.03.15
12	Гуцалюк Сергій Анатолійович	27.06.75	22.06.14
13	Демінов Олександр Сергійович	30.07.83	10.08.14
14	Дніщенко Максим Анатолійович	08.06.84	24.08.14
15	Дорошенко Олександр Анатолійович	11.01.71	26.06.14
16	Железцов Роман Іванович	23.11.71	31.05.17
17	Зайченко Віталій Анатолійович	22.12.79	28.07.14
18	Занин Сергій Олексійович	07.05.82	18.08.14
19	Ільїн Артур Олегович	29.04.88	09.08.14
20	Ісаков Олександр Володимирович	12.04.1994	26.06.2016
21	Калінін Руслан Євгенович	31.10.74	11.05.17
22	Кір'янов Ігор Єгорович	12.08.63	17.09.14
23	Коваль Михайло Юзефович	24.08.69	28.11.14

24	Козлов Сергій Володимирович	29.10.76	12.06.14
25	Косяченко Владислав Володимирович	04.12.92	03.03.15
26	(Котилевський) Котелевський Віктор Олексійович	20.02.66	28.08.14
27	Кудінов Ігор Миколайович	06.05.68	12.06.14
28	Кузін Володимир Сергійович	24.01.89	30.10.14
29	Кутіщев Андрій Володимирович	06.09.81	12.06.14
30	Лозиченко Олександр Володимирович	08.04.64	12.06.14
31	Луценко Денис Олександрович	15.01.83	24.03.15
32	Мазаненко Володимир Анатолійович	21.02.83	22.02.15
33	Малахов Олександр Федорович	20.03.68	26.06.16
34	Мирончук Володимир Миколайович	25.03.62	28.07.14
35	Напрасников Богдан Вікторович	22.04.90	30.10.14
36	Нестеренко Анатолій Сергійович	21.06.83	12.06.14
37	Пініжанін В'ячеслав Валерійович	04.02.77	28.11.14
38	Попов Данило Андрійович	19.08.93	18.09.14
39	Попов Роман Борисович	10.06.77	08.01.16
40	Порушено Валентин Анатолійович	18.05.75	03.09.14
41	Ричагов Олексій Олександрович	15.11.90	14.02.15
42	Роман Петро Олегович	30.06.65	04.06.14
43	Романенко Олександр Олександрович	02.12.88	30.10.14
44	Рябков Костянтин Валерійович	06.06.81	16.09.14
45	Савін Віктор Васильович	01.10.56	04.06.14
46	Санько Володимир Володимирович	05.01.69	16.06.14
47	Сатаров Андрій Володимирович	06.10.83	10.08.14
48	Скрипніков Михайло Сергійович	16.11.59	11.01.15
49	Соколов Ігор Федорович	26.05.69	12.06.14
50	Солдатов Юрій Анатолійович	08.06.65	27.12.14
51	Стебунов Андрій Геннадійович	31.07.78	28.08.14
52	Суворов Володимир Анатолійович	22.11.65	12.06.14
53	Творін Євген Борисович	03.07.75	26.06.14
54	Хохлов Олександр	Дата невідома	Дата невідома
55	Шевченко Вадим Юрійович	22.08.81	20.08.14
56	Шохін Юрій Анатолійович	05.10.85	23.01.15
57	Юдін Сергій Валерійович	05.01.87	09.08.14

Антрацит. Відкритий спротив в окупації / ред. О. Біда; А. Зоря. – Київ: Українська Гельсінська спілка з прав людини, 2021. – 84 с.

© Українська Гельсінська спілка з прав людини, 2021

ІНШІ ЗВІТИ СЕРІЇ «ІСТОРІЯ ОДНОГО МІСТА»:

- ЗАЧИСТКА ЗА СПИСОМ У ПЕРЕМОЖНОМУ
- МІСТО, З ЯКОГО ПОЧАЛАСЯ ВІЙНА: НА ГОЛОВНУ РОЛЬ ПРИЗНАЧЕНО...
- ПОПАСНА ПІД “ГРАДАМИ”
- МАР’ІНКА: НА ЛІНІЇ ВОГНЮ
- ЗВІЛЬНЕННЯ ТА ОБОРОНА МАРІУПОЛЯ
- СТАНИЦЯ ЛУГАНСЬКА
- ОКУПАЦІЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ СЕВЕРОДОНЕЦЬКА
- КАДІЇВКА: НАЗВУ ЗМІНЕНО, ОКУПАЦІЯ ТРИВАЄ
- ДОВЖАНСЬК: БРОНЕТЕХНІКА ТРАНЗИТОМ З РОСІЇ «НА КИЇВ»

Освітянам пропонуємо ознайомитися з методичними рекомендаціями «Історія одного міста»: як викладати окремі питання щодо збройної агресії РФ на Сході України»

